

België - Belgique

P.P. - P.B.

1160 Oudergem

Gemeenteplein

BC31570

de Moeial

Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel

Gratis en onbetaalbaar sinds 1983

Maart 2014

**RECTOR ONVERBLOEMD
OVER STUDIEGELDEN**

**PERSONEELSSTOP AAN VUB:
VAKBOND PROTESTEERT**

**HURTOELAGE VOORTAAN
BEPERKT IN TIJD**

BOUWEN AAN DE AFBRAAK

INHOUD

Opinie

- 3 Snippers
Edito
- 18 Dodebabycampus
- 17 Getuigenissen van een VN-stagiaire
Cynisme met een vleugje desillusie

Nieuws

- 4 Studenten maken handige lessenrooster-app
- 5 De laatste tweede kans
Campuskoten VUB geteisterd door zwarte schimmel
- 6 Franstalige tegenhanger Brik in de steigers
- 7 Huurtoelage beperkt in tijd
- 12 Vertrouwen in ondervoorzitter Studentenraad bereikt dieptepunt
- 16 Renovatie VUB-zwembad los uit politieke houdgreep

Reportage

- 18 Vervangingsstop
VUB neemt voorlopig geen vervangend personeel meer aan

- 20 Ontgonnen is onbemind
Doculatino
- 24 It's not okay to be gay
Anti-homowetgeving buiten Russische grenzen

Interview

- 10 Rector Paul De Knop: "Als wij minder geld krijgen, moeten wij de inschrijvingsgelden optrekken"
- 14 Decaan LW: "Het is moeilijk om tegen de tijdsgeest in te roeien"

Cultuur

- 11 Ars Poetica
Een nare toestand
- 23 Ars Poetica
Fuif
- 26 Uitgekeken: Only lovers left alive
- 27 Literaire geesten
Jan Greshoff en Forum

Colofon

Adres: Triomflaan 35, 1160 Brussel

Mail: redactie@demoeial.be

Web: www.demoeial.be

+ facebook, twitter, issuu

Hoofdredacteur: Stéphanie Romans

Adjunct-hoofdredacteur: Paola Verhaert

Secretaris: Charlotte De Grauwe

Redactieleden: Alvaro Avelar, Manly Callewaert, Ruben Claesen, Sarah Fellahi, Sarah Hamdi, Joren Janssens, Quinten Joris, Ken Pieraerts, Gaétan

Verdikt

Redactiemedewerkers: Nathaniël Bovin, Lars Breuls, Sandro González-Maseda, Pilar Ruiz Galán, Ken Sody, Pieter Jan Van Pevenage, Nathalie Van Raemdonck

Fotografie: Manly Callewaert, Sarah Fellahi, Sarah Hamdi, Ken Sody

Illustratie: Quinten Joris

Ereleden: M. Magits, Jean-Paul Sartre, Jim Van Leemput, S. Carmiggelt, Stig Geukens, Maurice De Wilde

Lay-out: Stéphanie Romans

Eindredactie: Ruben Claesen, Charlotte De Grauwe, Stéphanie Romans, Ken Sody, Gaétan Verdikt, Paola Verhaert

Verzonden naar drukker op: 8 maart 2014

Jaarabonnement: 30 euro

Stuur uw aanvraag en adresgegevens naar redactie@demoeial.be

Oplage: 2000 exemplaren

Formaat: 236 mm x 300 mm

Verantwoordelijke uitgever: Ruben Claesen, de Moeial, Triomflaan 35, 1160 Oudergem

EDITO

Snippers

De Brusselse studentenhuising vesting verkeert in crisis. Het kottekort loopt op en het beleid komt pas na vijf jaar eindelijk op gang. Christos Doulkeridis (Ecolo), Brussels staatssecretaris voor Huisvesting, nam de handschoen niet zonder morren op en besloot te gaan werken aan een oplossing. Muziek in de oren voor Vlaams onderwijsminister Pascal Smet, die onlangs in een debat aan de VUB nog liet optekenen dat “Brussel meer zelf moet doen.”

De inspanningen van Doulkeridis leiden concreet tot de oprichting van een Franstalige structuur, die sterk lijkt op de huisvestingstak van het Nederlandstalige Brik. U weet wel, die organisatie met een databank waarin studenten een kot kunnen zoeken.

In principe geen slecht nieuws voor Franstalige studenten, die tot nu toe volledig op hun eigen creativiteit en vindingrijkheid aangewezen zijn in de zoektocht naar een kamer. Maar opnieuw zien we voor onze ogen het beleid versnipperen. Vlaamse en Franstalige studenten moeten zich wenden tot verschillende organisaties terwijl ze zich begeven op dezelfde kotenmarkt. We krijgen twee centrale databanken voor studentenkamers: een Frans- en een Nederlandstalige. Nadat Brik de koten is gaan uitrusten met een kwaliteitslabel, willen de Franstaligen nu eveneens hetzelfde doen.

Er is echter een groter probleem dat de Brusselse kotbewoner in een penibele situatie plaatst. Alle bestaande en toekomstige kwaliteitslabels ten spijt, blijven de Brusselse koten ondermaats in vergelijking met die in andere studentensteden. Er zijn voldoende voorbeelden van studenten die huren met een twijfelachtig huurcontract, of zelfs geen contract krijgen en de huur cash moeten betalen. Ook zijn er nog altijd kamers die de naam studentenkamer absoluut onwaardig zijn.

In elke stad zijn er natuurlijk excessen op de kamermarkt. Ook in studentensteden op Vlaams en Waals grondgebied zijn er studentenhuizen die niet voldoen aan de kwaliteitseisen. Het verschil met Brussel is echter dat die kwaliteitseisen in Vlaanderen en Wallonië juridisch vastgelegd zijn in respectievelijk het Vlaams Kamerdecreet en de Waalse Huisvestingscode. De student-huurder in Brussel bevindt zich echter in een juridisch grijze zone. De algemene huurwetgeving is niet altijd van toepassing op studenten die een kamer huren, omdat het kotadres niet de officiële woonplaats is. Van die onzekerheid is de student helaas frequent het slachtoffer.

Dat blijkt echter voor Doulkeridis geen reden te zijn om alle Brusselse studenten te voorzien van een Brusselse ordonnantie in de geest van het Kamerdecreet. In Brussel is er geen wettelijke grens op het aantal studenten dat in één huis mag wonen. Ook is er geen minimum aan sanitaire voorzieningen vastgelegd. Aan studentenkamers in Vlaanderen worden heel wat eisen gesteld. Die lijken soms banaal, maar zijn blijkbaar broodnodig. De ervaring leert dat het helaas nog niet vanzelfsprekend is dat elke studentenkamer een raam heeft of rechtstreeks toegankelijk is.

Waarom Brusselse studenten geen recht zouden hebben op een duidelijke rechtspositie blijft een raadsel. Het Gewest heeft de bevoegdheid om dit autonoom op te lossen en ook de Brusselse gemeenten kunnen een actieve rol opnemen om het leven van studenten te verbeteren. Want het mag geen nieuws meer zijn: wij wonen hier misschien niet officieel, maar in de feiten zijn kotstudenten evenzeer bewoners die Brussel zou moeten koesteren.

Stop de lapmiddelen, weg met de labels. Begin pas aan kadasters en databanken nadat er op zijn minst een wettelijke definitie van een studentenkamer is geformuleerd. Anders blijft Brussel dweilen met de kraan open. ♦

Stéphanie Romans, hoofdredacteur

Studenten maken handige lessenrooster-app

Lessenroosters, het zijn verdomd ingewikkelde dingen. Zelfs voor studenten die het modeltraject volgen is het verwarrend om elke week op de hoogte te blijven van de werkcolleges en afgelaste lessen. Veel studenten volgen echter een flexibel traject of nemen een minor op, waardoor hun roosters een stuk complexer wordt. Robin Van der Straeten en Erik Smets, twee Geneeskundestudenten, hebben echter een oplossing bedacht voor deze praktische ongemakken.

Via een zelf geschreven programma worden de onduidelijke lessenroosters van de VUB-website omgezet naar een publiek formaat. De website *Vub2gcal* zet automatisch de VUB-uuroosters om in abonneerbare kalenders die compatibel zijn met bijna elke smartphone, computer en tablet.

Je kunt je bovendien op extra kalenders abonneren. Zo kan de student er zeker van zijn dat hij geen enkele les mist. Het abonneren gaat verbazend makkelijk, neemt slechts luttele minuten in beslag en is bovendien gratis. Na het downloaden wordt de kalender meteen gesynchroniseerd met een smartphone of computer. Als de student zich via Google Calendar abonneert, kan hij bovendien een gratis sms ontvangen bij iedere wijziging

Ook docenten kunnen het programma gebruiken. Ze kunnen op de website een persoonlijke kalender activeren, die elk halfuur wordt bijgewerkt. Zo blijven de studenten ook op de hoogte wanneer een les wegvalt zonder Pointcarré nog te moeten raadplegen.

Het programma achter de website zit behoorlijk vernuftig in elkaar, met bijvoorbeeld elke tien minuten een ingebouwde controle om te verifiëren of de officiële lessenroosters zijn bijgewerkt. Alle wijzigingen op de officiële kalender worden vervolgens gesynchroniseerd. Elke nacht worden de kalenders ook nog eens extra gecontroleerd op juistheid.

Men kan zich tevens abonneren op de kalender van het weekmenu in de studentenresto's van Jette en Etterbeek.

In Jette is het gebruik van de app al wijdverspreid, terwijl de Etterbekenaren nog wat achterop zouden hinken. (cdg) ◆

KRITISCH BEN JE, *de rest leer je.*

Schrijf

artikels over de belangrijke ontwikkelingen aan de VUB, in Brussel en de rest van de wereld. Toen het huisvestingsbeleid veranderde, zat De Moeial op de eerste rij klaar om de studenten te informeren. Een Moeialredacteur is de waakhond van de studentendemocratie en zorgt ervoor dat belangrijke informatie op begrijpelijke wijze bij de student op het bureau of het scherm belandt. Ervaring is niet nodig, de hoofdredactie zorgt voor begeleiding en feedback.

Fotografeer

wat we niet onder woorden kunnen brengen. Soms zegt een beeld meer dan duizend woorden. Artikels zijn niets zonder sprekende foto's. Daar kom jij in beeld. Je gaat met een redacteur op pad of trekt er met ons fotografenteam op uit voor een fotoreportage. De Moeial heeft al het nodige materiaal, het is dus niet nodig om zelf een dure camera te bezitten.

ZIN GEKREGEN IN JOURNALISTIEK?

Kom dan naar onze open redactievergadering

Iedere woensdag om 20u
Triomflaan 35
www.demoeial.be
redactie@demoeial.be

De laatste tweede kans

Aan de VUB kunnen studenten die slagen voor een examen in de regel niet herkansen. Universiteiten en hogescholen interpreteren de wetgeving hieromtrent echter niet allemaal hetzelfde. Een nieuw decreet zal dat veranderen. Voortaan mag een student alleen herkansen als hij gezakt is in de eerste zitting.

De Vlaamse studentenkoepel VVS pleitte nochtans voor het behoud van het recht op een onvoorwaardelijke tweede examenkans, maar zag die eis in de Vlaamse Onderwijsraad sneuvelen. Wanneer het zogenaamde Vereenvoudigingsdecreet van kracht wordt, kunnen studenten niet langer een behaalde voldoende verbeteren. Aan de VUB was dat volgens het Onderwijs- en Examenreglement (OER) lange tijd sowieso onmogelijk.

Bij aanvang van dit academiejaar keurde de VUB echter per ongeluk een OER goed dat studenten

wel het recht geeft om hun examens te herkansen, en dit ongeacht het resultaat in de eerste zitting. Een foutje dat niemand had opgemerkt. Omdat een OER in de loop van het academiejaar niet zomaar gewijzigd mag worden, liet de VUB het beruchte artikel 101 staan.

Studenten konden na de januari-zitting in theorie dan ook vragen om een geslaagd examen over te mogen doen. Op de Studentenraad van 14 februari waren er nog geen gevallen bekend van studenten die dat via een beroepsprocedure hadden gevraagd. Wel waarschuwde Stéphanie Van den Broeck, medewerkster van de Juridische Dienst, dat studenten die het zouden proberen waarschijnlijk toch ongelijk zullen krijgen. Het Vereenvoudigingsdecreet maakt het herkansen van een voldoende immers alsnog onmogelijk.

VVS heeft echter een andere kijk op de zaak: de

VUB kan zich nog niet baseren op de nieuwe regels. VVS-voorzitter Bram Roelant legt uit: “Het decreet treedt pas volgend academiejaar in werking. Alle studenten hebben dit academiejaar nog recht op hun tweede examenkans en het OER is en blijft geldig zoals in het begin van het academiejaar.”

Het lijkt er dus op dat VUB-studenten dit academiejaar met succes een tweede examenkans zouden kunnen afdwingen. In het OER staat letterlijk dat een student dat recht heeft, ongeacht het cijfer in de eerste zitting. De Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen heeft nog geen uitspraak gedaan over dergelijke zaken.

Volgend jaar zal de VUB het OER waarschijnlijk aanpassen en treedt ook het Vereenvoudigingsdecreet in werking. Dit is dus het jaar van de laatste tweede kans. (sr) ◆

Campuskoten VUB geteisterd door zwarte schimmel

Al meerdere jaren worden de studentenhuizen op Campus Etterbeek geplaagd door schimmel. Deze schimmels veroorzaken niet enkel esthetische schade en geurhinder, maar houden ook een gezondheidsrisico in voor de bewoners. Voor studenten met luchtwegenziekten of een verzwakt immuunsysteem kan schimmelvorming een reëel risico op gezondheidsproblemen inhouden. Andere studenten zullen in het algemeen geen hinder ondervinden, maar het risico kan nooit volledig uitgesloten worden.

De schimmel is noodzakelijk te wijten aan de slechte werking van de verluchting van de spouwmuren. De koten op de campus hebben bovendien geen dubbele beglazing. Daardoor ontstaat 's ochtends vocht aan de binnenzijde van de ruit. Het vocht druipt vervolgens op de muur onder het raam waar de radiator is geplaatst. De cocktail van warmte en vocht in de slaapkamers en de niet-verluchte badkamers creëert de ideale omstandigheden voor schimmelvorming.

Studenten kunnen schimmelvorming wel voorkomen door hun kamer dagelijks grondig te verluchten. De dienst Huisvesting kan het ongemak slechts tijdelijk verzachten. Meer dan de door schimmel aangetaste muren te herschilderen met

schimmeldodende verf kan de dienst niet doen. De studentenhuizen, gebouwd in 1973, zijn immers niet meer aangepast aan hedendaagse normen rond comfort en hygiëne.

De dienst Huisvesting deed afgelopen maand een oproep aan alle campuskotbewoners om schimmelvorming te melden. Studenten die hinder ondervinden wordt verzocht om hun klacht neer te pennen in het klachtenboek van de dienst Huisvesting. Elf gevallen zouden dit jaar gemeld en behandeld zijn.

Sommige studenten verwijten de dienst Huisvesting dat het de schimmelvorming onvoldoende opvolgt en aanpakt. Een bewoonster van een schimmelkamer, die anoniem wenst te blijven, ondervindt ademhalingsproblemen. Zij vertelt de redactie een ander verhaal. “Vorig academiejaar heb ik reeds in het boek van de dienst huisvesting mijn beklag gedaan over de schimmel in mijn kamer. Ik heb geen enkele respons ontvangen en ben sceptisch tegenover de oproep van de dienst om dit jaar mijn klachten opnieuw te melden.”

Sinds de recente oproep van de dienst hebben negentien studenten zich gemeld. De technici volgen de klachten nu op. Naast een schim-

meldodende behandeling moet een opvangprofiel onder het raam nu extra soelaas bieden. De kamers hebben volgens de dienst Huisvesting intussen een eerste behandeling gekregen. Bij de tweede behandelingsfase zal het opvangprofiel worden geplaatst.

Diensthooft Ludo Reuter bevestigt dat de schimmelvorming in de studentenhuizen een wederkerend probleem is. “Na elke winter ontvangen wij meerdere schimmelklachten. De dienst Huisvesting kan de kamers wel oplappen, maar gezien de structurele aard nooit volledig oplossen. De studenten krijgen zo verkeerdelijk de indruk dat wij het probleem niet doeltreffend aanpakken. De enige echte manier om schimmelvorming te vermijden is de kamer goed te verluchten. Dat blijft de verantwoordelijkheid van de student.”

De beslissing om de campuskoten af te breken en te vervangen is reeds enkele jaren geleden genomen. De bouw van 650 bijkomende, milieuvriendelijke studentenkamers zou het komende jaar moeten starten. Tot dan kan de dienst Huisvesting slechts trachten schimmelproblemen lokaal op te lossen. Studenten kunnen steeds terecht op de dienst om problemen aan te kaarten. ◆ (cdg)

Franstalige tegenhanger Brik in de steigers

BRON: SARAH HAMDI

Door Stéphanie Romans

De oplossing van het Brussels kottekort is nog niet nabij. Aan beide zijden van de taalgrens kampen de onderwijsinstellingen met een aanzienlijk gebrek aan studentenhuysvesting. Aan Nederlandstalige kant is Brik in het leven geroepen, een organisatie die studenten in Brussel helpt bij het vinden van een kwaliteitsvol kot. Voor de Franstalige studenten in Brussel bestond er geen enkele ondersteuning. Daar komt nu verandering in.

Christos Doulkeridis (Ecolo), Brussels staatssecretaris voor Huisvesting, probeerde tijdens zijn legislatuur alle vertegenwoordigers van het Brussels hoger onderwijs rond de tafel te krijgen. De huisvestingscrisis kost de stad ongetwijfeld studenten. Logisch dat de staatssecretaris daar verandering in wil brengen. Toch?

Niet zo heel logisch, want studentenhuysvesting wordt door de Brusselse regering en de staatssecretaris zelf eigenlijk beschouwd als een bevoegdheid

label de kwaliteit van studentenkamers te waarborgen. De Franstalige universiteiten en hogescholen waren onder de indruk. Zij zagen de oprichting van een Franstalig equivalent van Brik liever gisteren dan vandaag gebeuren. Dat moment lijkt nu stilaan aan te breken.

Er is inmiddels een Franstalige overlegstructuur opgericht, bestaande uit Brusselse Franstalige universiteiten en hogescholen. Hun opdracht is om na te denken over de oprichting van een kwaliteitslabel voor studentenhuysvesting en een inventaris op te

uit te groeien, als het aan de staatssecretaris ligt. Het Gewest maakt hiervoor nog eens 40.000 euro vrij. Het Brussels Gewest zal ter compensatie ook 20.000 euro overmaken aan Brik.

“Te vroeg voor speculatie”

Aan Franstalige zijde ontwikkelt men dus in kleine stapjes iets dat lijkt op het Nederlandstalige Brik. Voorlopig denkt men daar nog niet aan een fusie: “Het is nog te vroeg om daarover te speculeren”, zegt Kasper Demeulemeester namens Brik. “We zijn tevreden dat de Brusselse regering belangrijke stappen heeft gezet. Wij hebben bij Brik al vijftien jaar kennis en ervaring opgedaan en zullen die graag delen met onze Franstalige collega's. De praktische details zijn voorlopig nog onduidelijk, maar wij stellen ons constructief op.”

“Wij voelen ons gepasseerd”

van de Gemeenschappen. Het is een randvoorwaarde om onderwijs te kunnen genieten en daardoor valt het volgens het Brussels Gewest onder de bevoegdheid van de Vlaamse en Franstalige ministeries van Onderwijs.

Brik krijgt een broertje

De Vlaamse overheid neemt die verantwoordelijk ook op. Brik krijgt jaarlijks 2,2 miljoen euro aan subsidies van de Vlaamse Gemeenschap en reserveert daarvan 1 miljoen voor huysvesting. Zo onderhoudt Brik een kotendatabase, gebruikt het een standaardhuyscontract en probeert het met een

maken van studentenkoten. Twee activiteiten die Brik al jaren geleden heeft gestart. Doulkeridis stelt daartoe een budget van 60.000 euro ter beschikking.

Het engagement van de staatssecretaris stopt daar echter niet. De Université Libre de Bruxelles (ULB) zal, in samenwerking met de gemeente Elsene en het OCMW, een sociaal verhuurkantoor voor studenten oprichten.

Begin volgend academiejaar moet dat verhuurkantoor een twintigtal woningen in portefeuille hebben, om in drie jaar tijd tot honderd woningen

Studenten zijn iets minder opgezet met de initiatieven van het Brussels Gewest, die zich toch vooral concentreren aan de Franstalige kant. “Wij waren niet voor dit scenario toen het werd voorgesteld op het kabinet. Het lijkt erop dat er een Franstalige tegenhanger van Brik zal ontstaan. Nu het plan zonder communicatie toch wordt doorgevoerd, voelen wij ons gepasseerd”, vindt Frédérique Vandermeeren, lid van de Algemene Studentenraad van de HUB en studentenvertegenwoordiger in de raad van bestuur van Brik. De voorzitter van de VUB-Studentenraad bekijkt de zaak. ♦

Recht op huurtoelage beperkt in tijd

Door Lars Breuls

In navolging van de wijzigingen aan het toewijzingsbeleid van de studentenkamers, is nu ook het toewijzingsbeleid voor huurtoelagen gewijzigd. De Stuvoraad besliste op 14 februari de huurtoelage vanaf volgend academiejaar te beperken in de tijd, in plaats van de toekenning te laten afhangen van de studievoortgang. Vanaf nu hebben studenten maximaal een jaar langer dan de nominale studieduur recht op een huurtoelage.

Een voltijdse inschrijving wordt als voorwaarde naar voren geschoven om een huurtoelage te verkrijgen. Concreet zal in het aanvraagformulier de vraag worden opgenomen of de student de intentie heeft om ten minste 54 studiepunten op te nemen. De deadline voor de aanvraag van een VUB-kamer, 1 mei, zal tevens gelden voor de aanvraag van een huurtoelage voor een VUB-kot. Voor privékamers geldt die deadline niet.

Het huidige criterium wordt vervangen door een nieuw, waarbij de aanwezigheid van een *kadastraal inkomen vreemd gebruik* (ouders met vastgoed dat niet dient tot hoofdverblijfplaats of beroepsuitoefening, bijvoorbeeld een vakantiehuis, nvdr) het recht op een huurtoelage uitsluit, net zoals dat voor de studietoelagen het geval is. Hoewel het aanvankelijke voorstel de huurtoelage beperkte tot de duur van een voltijds modeltraject, stemde de Stuvoraad voor een uitbreiding. In een stemming beslisten de studenten om het recht op een huurtoelage één jaar langer dan de nominale studieduur van de opleiding te garanderen.

Over dit laatste punt was er verdeeldheid binnen de geleidingen van de Studentenraad. Die verdeeldheid kwam overigens ook tot uiting in de stemming: negen leden stemden voor de verlenging met één jaar, vijf stemden tegen.

“Studievertraging is een recht”

Simon Vermeersch (Comac), studentenvertegenwoordiger namens de faculteit PE, stelt dat de hervorming van de Sociale Dienst veel positieve punten in zich draagt: “Ik had liever gezien dat de vereiste 54 studiepunten ook waren verdwenen uit het voorstel. In principe sluit je studenten met een lage studievoortgang op deze manier nog altijd uit. Studenten hebben nu een jaartje extra recht op huurtoelage, dat is wel positief.”

Met de toekenning van het recht op een huurtoelage voor slechts de nominale studieduur van de opleiding kon Vermeersch zich niet vereenzelvigen.

“Op die manier wordt de groep mensen die langer dan de nominale duur over hun studies doet, uitgesloten, terwijl zij in het vorige systeem wel nog recht hadden op hun toelage. Voor zover ik het kan inschatten, was dat het belangrijkste – en misschien zelfs het enige – negatieve punt aan de voorgedraaide hervorming. Toch blijft het voor mij een compromis. Er zijn ook veel arme studenten die nog langer over hun studies doen en zij hebben daar, naar mijn mening, evenveel recht op. De So-

“Studenten hebben nu een jaartje extra recht op huurtoelage, dat is wel positief.”

ciale Dienst doet opnieuw de belofte dat ze studenten die het dan nog moeilijk hebben om hun verdere studies te voltooien, kunnen helpen met andere beurzen, maar dat wordt bijvoorbeeld in hun budget niet gegarandeerd. Overigens vertrouw ik wel op de goede intenties van de mensen van de Sociale Dienst. Ik denk dat het vervolg zal afhangen van de begroting van de VUB op sociaal vlak.”

Ook Nicolas Dutré (BSG) stemde voor de uitbreiding: “Voor mij was de reden zeer eenvoudig. De decreetgever voorziet in de mogelijkheid dat studenten een jaartje falen. Dat is soms ook nodig om bij een juiste en gewogen studiekeuze uit te komen. Naar mijn mening moeten de studenten dan ook alle kansen krijgen om dit parcours door te komen.”

“Universiteit mag eisen stellen”

Reinert Roux, voorzitter van de Stuvoraad, ging niet akkoord met de uitbreiding. Hij stelt dat het krijgen van subsidies een zekere verantwoordelijkheid met zich meebrengt: “Wanneer je gefinancierd wordt als student, sluit je met de financierder een akkoord. Voor velen zal dat in de eerste plaats een akkoord met de ouders zijn. In dat geval moeten ze zich wellicht tegenover hen verantwoorden waarom de studieduur een bepaalde lengte heeft.

Als er echter ook een instelling tussenkomt, dan mag die instelling in mijn ogen bepaalde eisen opleggen. Het lijkt me niet onredelijk om te verwachten dat de duur in tijd beperkt blijft. Daarbij komt nog dat het voorstel dat nu is goedgekeurd wellicht een meerkost met zich meebrengt, gelden die misschien nog elders nodig zijn.” Moet bij het bepalen van die tijd dan geen rekening gehouden worden met eventuele studievertraging? “Ik wil toch opmerken dat zelfs wanneer men zich mis-

pakt voor enkele vakken, het flexibele systeem nog een nominale duur toelaat. Mocht de student dan nog enkele inschattingfouten maken, dan zijn er nog alternatieven mogelijk via de sociale dienst.”

Vicevoorzitter Sociale Zaken Johan Wouters, die eveneens tegenstemde, was niet bereikbaar voor commentaar.

Foute communicatie

De wijzigingen zoals gestemd op de Stuvoraad kwamen niet overeen met de weergave van de feiten op MY.VUB. Daar was namelijk te lezen dat het bijkomend jaar studietoelage louter voorbehouden zou zijn voor zij die zich heroriënteren. Dit zou impliceren dat iemand die een jaar langer over eenzelfde studierichting doet, alsnog uit de boot valt. Roux bevestigde dat de informatie op de website niet overeenkwam met beslissing. Bovendien was de beslissing van de Studentenraad nog niet formeel ondertekend. Kortom: de informatie op de website was incorrect en voorbarig. Uiteindelijk bleek de foutieve informatie het gevolg te zijn van een misverstand bij de Sociale Dienst. Daar had men het ingenomen standpunt van de Studentenraad verkeerd geïnterpreteerd. Het duurde vervolgens dan ook niet lang voordat de correcte informatie op de website verscheen. ❖

VERVANGINGSSTOP

VUB NEEMT VOORLOPIG GEEN VERVANGEND ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL AAN

Door Ruben Claesen

De Vrije Universiteit Brussel doet het goed. Maar ... Daar is dat steeds terugkerende tegenstellend voegwoord weer. Rector Paul De Knop had het erover in zijn nieuwjaarspeech voor het personeel. De studentenaantallen stijgen, het onderzoek zit snor, er zijn heel wat spin-offs, de investeringsmiddelen liggen vijf procent hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Maar.

Eind februari stelden de Vlaamse hogeronderwijsbazen hun memorandum voor. De tenor is duidelijk: het is vijf voor twaalf, code rood, men luidt de alarmbel. De universiteiten en hogescholen vragen 150 miljoen euro per jaar extra voor ontwikkeling en onderzoek. Dat is echter niet alles.

Ook de werkingskredieten staan onder druk. De voorbije vijf jaar zorgde die naar verhouding afgenomen overheidsfinanciering voor een jaarlijks Vlaams verlies van 120 miljoen euro. Deze uitkeringen aan de instellingen volgen de indexstijging van de lonen wel, maar op een lager niveau. Voor elk loon dat de universiteit betaalt, krijgt het dus maar een fractie overheidsfinanciering.

Het zijn verontrustende tijdingen in een tijdsgezicht dat zich kenmerkt door besparingen. Het macroniveau is echter maar één kant van de medaille. De VUB worstelt met haar eigen financiële problemen. De gevolgen zijn er evenwel niet minder om.

Op 10 september 2013 ontvangt het rectoraat een brief van minister van Onderwijs Pascal Smet. Onderwerp was VUB's jaarrekening van 2012. Smet had in juli een gesprek met Johan Dhondt, regeringscommissaris van de VUB, over diezelfde jaarrekening. In zijn brief aan de VUB deelt hij de conclusies mee. Hoewel de regeringscommissaris de financiële situatie van de VUB nog steeds structureel gezond verklaart, zijn er toch enkele aandachtspunten.

Eén van die aandachtspunten is de zogenoemde 80/20-regel. Die regel zegt dat de verhouding tussen de personeelskosten van de universiteit en de totale inkomsten aan werkingskredieten niet hoger

VUB-RECTOR PAUL DE KNOP
BRON: ERASMUSHOGESCHOOL BRUSSEL

mag liggen dan 80 procent. Voor de VUB bedroeg die voor het jaar 2012 79,57 procent. “Een zeer hoog peil”, zo zeggen de minister en de regeringscommissaris.

Smet vervolgt: “Voor nieuwe initiatieven [...] op het vlak van personeel, moet er een gepaste afweging gebeuren met een sluitend financieel plan. Ik heb daarom de commissaris de opdracht gegeven de situatie op een coöperatieve, maar kritische

manier verder op te volgen.”

Om de kritische grens van 80 procent niet te overschrijden, voerde de VUB een vervangingsstop door voor administratief en technisch personeel (ATP). Paul De Knop: “Ik wil proberen om de administratie zo 'lean' (managementfilosofie die erop gericht is om maximale waarde voor de klant te realiseren met zo min mogelijk verspillingen, nvdr) mogelijk te maken, zodat we zoveel

HOOFDADFGEVAARDIGDE ABVV-VUB JO COULIER
BRON: SARAH FELLAHI

mogelijk geld kunnen vrijmaken voor de faculteiten. Ik heb helemaal niet bespaard op de faculteiten. Het onderwijs en onderzoek, daar besparen we niet op. Waar besparen we wel op? Op de centrale administratie. Hun budgetten stijgen niet; daar zit een vorm van besparingen omdat de kosten stijgen. Ook bepaalde projecten uit het Algemeen Strategisch Plan II (ASPII) worden op de lange baan geschoven.”

“Ondernemingsraad buitenspel”

Jo Coulier, hoofdafgevaardigde van ABVV-VUB en lid van de Ondernemingsraad, is kritisch voor de gang van zaken. Coulier: “Wij hebben de nieuwjaarstoespraak van de rector natuurlijk ook gehoord. Ik kan heel duidelijk zijn over die vervangingsstop: wat mij betreft bestaat die niet. Nergens heb ik een officiële beslissing gezien die hier op zou kunnen wijzen, en mocht die er toch zijn, dan heeft men in ieder geval de wet overtreden door de Ondernemingsraad niet in te lichten. Ik kan moeilijk commentaar geven op zaken die ik in de wandelgangen moet vernemen.”

Gevraagd naar een eventuele stijging van de werken prestatedruk, merkt Coulier op: “Het verbaast me dat een universiteit die toch prat gaat op haar wetenschappelijke aanpak, eigenlijk geen enkel valabel meetinstrument hanteert. Enkele jaren geleden was er wel een doorlichting van Deloitte, maar methodologisch gezien klopte die langs geen kanten. Het personeel moest bijvoorbeeld zijn tijdsbesteding bijhouden, maar wel in relatieve cijfers. Zo kun je de werkdruk natuurlijk niet meten. Voor het

“Ik krijg wekelijks mensen over de vloer met een burn out of stress.”

zelfstandig academisch personeel (ZAP) is er nu een akkoord voor een meting, maar die studie moet nog van start gaan. Voor andere personeelscategorieën zoals het ATP is dat niet het geval.”

Volgens Coulier staat sommige diensten het water aan de lippen. “Eigenlijk heb in mijn twintig jaar aan de VUB nooit anders geweten dan dat men de besparingen doorvoert op het centraal ATP-niveau. Daar zit het rectoraat immers met zijn neus op. Maar op een gegeven moment is de rek er daar ook uit en gaan die diensten niet meer functioneren. Dat moment komt steeds dichterbij.”

Dat wil niet zeggen dat de gevolgen voor het personeel vandaag afwezig zijn. “Vroeger kwam er om de paar maanden iemand naar ons toe met een burn out, stress of een geval van pesten op het werk. Nu is dat eerder wekelijks. Dat wijst op een zeer sterk verslechterende arbeidsrelatie. Deels heeft dat te maken met besparingen op en gebrek aan personeel. Cijfers heb ik niet, maar ik denk wel te kunnen spreken op basis van mijn ervaring.”

Samen sterk met de KU Leuven

De Knop kan de frustraties van overwerkte personeelsleden begrijpen: “Iedereen heeft begrip voor de situatie van het personeel. Natuurlijk lopen ze ondertussen mijn deur en die van de personeelsdienst plat om toch hun personeel te kunnen vervangen. Ik begrijp dat, hoor. Stel: je leidt een dienst en je secretaresse is langdurig ziek. Je werklast stijgt maar en dan vraag je om vervanging. Als ik dan zeg: je krijgt je secretaresse, maar ik moet eerst onze financiering in orde krijgen – dan ben je niet gelukkig, hè. Maar zolang ik het geld niet krijg ... Ik ga niet uitgeven wat ik niet heb.”

Het geld waarvan sprake bedraagt volgens de rector 3,5 miljoen euro. Op een gedeelte daarvan (1,7 miljoen euro) heeft de VUB recht krachtens het Financieringsdecreet. Dat decreet voorziet een compensatie voor de vrije onderwijsinstellingen, die hogere kosten aan socialezekerheidsbijdragen hebben dan de openbare universiteiten. “Alleen heeft minister Smet dat geld niet gekregen van de minister van Begroting (Philippe Muyters, N-VA, nvdr)”, zegt De Knop. “Heel de kwestie is ver-

volgens verschoven naar de ministerraad van 31 december, maar ook daar is het niet opgelost. Waarom niet? De Vlaamse regering heeft geen geld.”

Ook de KU Leuven maakt om dezelfde reden aanspraak op de compensatie. Dat bedrag is nog heel wat hoger: 8,9 miljoen. “We staan dus niet alleen”, vervolgt de rector. “We zijn nu samen in onderhandeling met de Vlaamse regering. De afspraak zou nu zijn dat men het zal regelen een dag na de verkiezingen van 25 mei, waar ik toch mijn bedingen bij heb. De regering is er dan immers een van lopende zaken. Maar goed, men is toch op zoek naar een oplossing.”

Paul De Knop ergert zich wel wat aan de gang van zaken. “Als de overheid me de 1,7 miljoen euro zou geven waar ik decretaal gezien recht op heb, dan komt de VUB helemaal niet aan de limiet van de 80/20-regel. *So what's the fucking problem?* De overheid mag het me verwijten als ik mijn begroting te boven ga, maar nu is dat verwijt totaal ongegrond.” En als de overheid in mei niet over de brug komt? “Dan gaan we juridische stappen ondernemen. Als de overheid de eigen regels niet kan respecteren ...”

Geen geld voor woon-werkverkeer

Daarnaast mikt de VUB nog op 1,8 miljoen euro extra per jaar vanwege een mogelijke discriminatie tussen het leerplichtonderwijs en hogescholen enerzijds, en de universiteiten anderzijds. Twistpunt is het woon-werkverkeer. Het geld dat scholen en hogescholen aan hun personeel uitkeren voor openbaarvervoerskosten en fietsvergoedingen wordt terugbetaald door de Vlaamse regering. Universiteiten kunnen niet op dat voordeel rekenen.

De zes universiteiten (VUB, UGent, KU Leuven, UA, UHasselt en HUB) trokken in 2011 naar de Raad van State. Op een uitspraak is het nog een tijdje wachten, niet in het minst omdat het Grondwettelijk Hof eerst nog een prejudiciële vraag moet beantwoorden. De openbare terechtzitting van het Grondwettelijk Hof was op 4 maart, een uitspraak wordt over enkele maanden verwacht. Ondertussen denkt de rector dat de universiteiten sterk staan. Bovendien is de VUB de universiteit die er het zwaarst onder leidt. “Ons personeel pendelt veel meer”, zegt De Knop. “Zo zie je maar, als je die twee bedragen optelt, dan heb ik 3,5 miljoen euro extra.” ♦

Paul De Knop over inschrijvingsgeld

“Als wij minder geld krijgen, moeten wij de inschrijvingsgelden optrekken”

Door Ruben Claesen

Tijdens het gesprek over de ATP-vervagingsstop (pagina 8-9) ging de rector dieper in op de toekomst van de inschrijvingsgelden. Moet studeren volgens de rector duurder worden?

Paul De Knop: “De mensen geloven niet dat wij in een bijzondere situatie zitten in Brussel. Ik heb ooit aan de Vlaams Parlementsvoorzitter (Jan Peumans, N-VA, nvdr) gezegd dat studenten aan Franstalige universiteiten 240 euro meer betalen aan inschrijvingsgelden. Hij wist dat niet. Ik pleit er nu niet direct voor dat studenten dat moeten gaan betalen, maar het stelt ons wel in een moeilijke situatie. Neem nu de ingenieurswetenschappen, die een samenwerking hebben met de ULB (Bruface, nvdr). Het verschil in inschrijvingsgelden bemoeilijkt de samenwerking. We mogen niet gezamenlijk diplomereren, zodat we de inschrijvingen afwisselend aan de VUB en ULB organiseren. Waar zou een buitenlander inschrijven, denkt u? Hier voor 620 euro, of aan de ULB voor 860 euro? 620 euro lijkt me toch logisch. Maar dan gaat hij het jaar erna niet meer inschrijven aan de ULB voor 860 euro. Dit is een idiote, absurde situatie.”

U pleit niet direct voor hogere inschrijvingsgelden, maar wel een klein beetje?

“Ik pleit ervoor om er een ernstig debat over te hebben. Ik weet waar studenten tegen zijn. En dat kan ik begrijpen. Maar ik heb 13.000 studenten. De inschrijvingsgelden bedragen ongeveer 3,3 procent van mijn begroting. Dat wil zeggen dat ik meer dan 96 procent elders moet halen. En waar dan? Bij de overheid, die *stoemelings* altijd maar op ons bespaart (verwijzing naar de eis van 120 miljoen euro extra, zie pagina 8-9, nvdr). Als de overheid dat niet zou doen, dan moeten we zelfs niet meer spreken over inschrijvingsgelden.”

“Ik heb drie bronnen van inkomsten: inschrijvingsgelden, overheids subsidies en private instellingen. Het laatste vindt men vies, en heeft men liever niet. Gelet op ons fundamenteel onderzoek, kan ik dat begrijpen. Maar de overheids subsidies verminderen, en daarom wil ik in debat treden met de studenten. Jullie hebben *power* die ik niet heb. Als wij minder geld van de overheid krijgen, zullen wij genoodzaakt zijn om de inschrijvingsgelden op te

BRON: Vrije Universiteit Brussel

“Vind jij het normaal dat jij meebetaalt voor Nederlandse studenten?”

trekken. Ofwel moeten we gaan spreken over onze eigen inkomsten. Dat wil zeggen dat wij een bedrijf worden, dat wij winsten halen uit de dingen die we doen. Bijvoorbeeld uit het restaurant, sport en cultuur. Dat betekent snijden in de sociale voorzieningen voor studenten.”

“Ik zeg niet welke optie het moet worden, maar wel dat wij dit niet kunnen houden. Een personeelsstop is ten nadele van jullie. Als ik geen persoon in kan zetten voor de website, is dat ten nadele van jullie. Maar tot hiertoe, met de dalende budgetten van de Vlaamse overheid indachtig, hebben we dit debat nog nooit gevoerd. En ondertussen vraagt

men vijftig meter hiervandaan al jaren 240 euro extra. Bij wijze van boutade zeg ik dan: doe eens maal 13.000 studenten. Dat betekent mijn investeringsgeld verdubbelen. Nogmaals, ik zeg niet dat we daar naartoe moeten, maar ik wil een discussie met de studenten en de overheid over hoe we dit in stand gaan houden. Vind jij het normaal dat jij meebetaalt voor Nederlandse studenten? Zij komen aan dezelfde prijs. We mogen niet discrimineren in Europa, maar het is wel de Vlaamse belastingbetaler die hun studie betaalt. Awel, ik wil daar een debat over hebben.”

Hoe gaat u dat debat lanceren?

“Als voorzitter van de VLIR (Vlaamse Interuniversitaire Raad). Daar ga ik aan de studenten vragen of zij bereid zijn om erover te spreken. Ik zeg niet wat de uitkomst van het debat moet zijn. Maar het debat niet voeren, ondertussen besparen en het dan hebben over de neoliberale politiek van de rector; zeg me, wat ik moet doen? Ken jij andere middelen dan deze vier? Ik ken er een. Dat is mensen ontslaan, en dat heb ik nooit gedaan.”

Nooit?

“Omwille van besparingen? Neen. Maar ik wil je wel eens duidelijk maken hoe zit met de financiële situatie. *You can't have it all*. Ofwel ten koste van studenten – de klanten – die meer betalen, ofwel de overheid. Maar eigenlijk, de student 240 euro meer laten betalen ... Ik ben absoluut voorstander van democratisering. Als er een verhoging komt, dan moet die gekoppeld worden aan veel betere studie-beurzen. Maar eigenlijk is dat een peulenschil. De overheid moet wil en durf hebben om te investeren. Ik heb ooit berekend wat de Vlaamse Huizen in het buitenland kosten. Waarom hebben we dat nodig? Er zijn toch ambassades? Met dat geld kan je een volledige universiteit subsidiëren.”

“Hieromtrent wil ik met jullie rond de tafel zitten. Met jullie studentenvertegenwoordigers. De voorzitter van de Studentenraad heb ik daartoe uitgenodigd in Oostende (voor het strategisch seminarie in januari, nvdr). Wij hebben al een heel goed gesprek gehad en hebben gezegd: oké, we zijn bereid om het verder te onderzoeken.”

“Dat ga ik ook stellen in de VLIR, waar ik de afgevaardigden van de studentenfederatie ga zeggen dat we ofwel eensgezind zijn ten opzichte van de overheid – maar dan moeten we dat gesprek durven aan te gaan – ofwel drijft men mij naar privatisering.”

“Kijk wat ik morgen ga doen. Ik was er juist mee bezig. Ik ga voor jullie een Library en Learning Centre bepleiten. Met sponsors. Jullie willen een leerruimte hebben als er examens zijn. We hebben immers geen kloosters of zo. Dus ik wil jullie een ordentelijke plek geven met een ordentelijke bibliotheek. Dat kost 45 miljoen euro. Waar moet ik dat halen? Je antwoordt niet, hè?”

Nee, u beantwoordt meestal zelf uw vragen.

“Ik vraag aan de studenten: wat willen jullie? Ik hoor de studenten niet in het debat over de 120 miljoen euro die de Vlaamse overheid ons jaarlijks niet betaalt voor ons personeel, een kwestie die de rectoren dus zelf moeten oplossen. Ik krijg de 1,7 miljoen euro van het Financieringsdecreet niet. Ik krijg geen geld voor het woon-werkverkeer. In die debatten hoor ik de studenten te weinig. Dat verwijt ik jullie niet, jullie hebben andere zaken aan jullie hoofd. Maar ik zeg je: naar jullie zal men luisteren, naar mij niet.” ◆

EEN

NARE TOESTAND

De dichter dichtte alsmaar lichter
Omtrent die hachelijke gebeurtenis
Waarop men hem van onbetamelijke metaforie betichtte
En veroordeelde tot zeven jaar gevangenis

De schrijver ging door met schrijven
Het was reeds sinds mensenheugenis
Dat woorden nog zo wisten te beklijven
En wat je zelf schrijft, vind je niet gauw mis

De knappe onderzoeksjournaliste
Uit op sensatie ... of toch empathisch
Onderzocht een eerder doodgewaande piste
Een schuld-treffende dichter in dezen symptomatisch

Het volk vormde zich al gauw een mening
Hen met een portie suiker ingelepeld door Bart De Wever
Het slachtoffer heet zoals steeds de Vlaming
Hoor hem kraken, arme platgetrapte mestkever

Pieter-Jan Van Pevenage

Vertrouwen in ondervoorzitter Studentenraad bereikt dieptepunt

Acht raadsleden steunen motie van wantrouwen tegen Johan Wouters

Door Stéphanie Romans

De kandidaturen voor de studentenverkiezingen liggen opgestapeld op het secretariaat. In maart zijn het studentenverkiezingen en stelt de VUB-studentengemeenschap zijn nieuwe studentenvertegenwoordigers aan. De huidige ploeg moet het nog drie maanden volhouden, maar intussen groeit er onder raadsleden heel wat onvrede over de houding van vicevoorzitter Sociale Zaken Johan Wouters.

Wouters stelde zich vorig jaar kandidaat om voorzitter te worden van de Studenten- en Stuvoraad. De raad verkoos toen Reinert Roux boven hem, maar adviseerde de gedreven nieuwkomer om het mandaat van ondervoorzitter Sociale Zaken te proberen. Dat deed hij en nog diezelfde vergadering werd hi verkozen als vicevoorzitter.

De student bleek een duchtig pleitbezorger voor allerlei praktische verbeteringen op de campus. Zijn persoonlijk project werd de fit-o-meter, een gratis te gebruiken sportparcours op de campus van de VUB. De Studentenraad draagt 12.000 euro bij aan het project.

Facebookfout

Toch is het niet alleen rozengeur en maneschijn. Afgelopen maand beging Wouters namelijk een *faux pas*, die de meeste raadsleden hem niet in dank afnemen. Op de facebookpagina *Studentenraad Updates* (sic.) van *Abdel-Elah & Johan* verscheen een plaatje. Humoristisch bedoeld, volgens de beheerders van de pagina, maar volgens de rest van de raad een schadelijke belediging.

Het gaat hier om volgend prentje. Een personage uit de tekenfilmserie *South Park* beschrijft hun “gedachte op sommige momenten tijdens de Studentenraadsvergadering.” De tekst op het plaatje beschrijft niet nader genoemde leden van de vergadering in het Engels als “complete *retards*.” De collega's uit de raad konden dit gebaar, tijdens de periode waarin zij naarstig nieuwe kandidaat-leden zoeken, op zijn zachts gezegd niet waarderen.

Hij mag het dan afdoen als een pietluttige discussie, dit incident kan Wouters zijn mandaat van ondervoorzitter kosten. Het vertrouwen in zijn kunnen is bij sommige raadsleden volledig verdwenen en inmiddels dienden zij een motie van wantrouwen in tegen hun ondervoorzitter. “Het

vertrouwen in zijn functioneren is geschaad”, vindt Nicolas Dutré, studentenvertegenwoordiger en indiener van de motie. “Hij heeft de Studentenraad zelf en de aanwezige raadgevers beledigd, waardoor de raad mogelijks schade lijdt. Zal een vicerector of een diensthoofd van bijvoorbeeld het studentenrestaurant nog wel constructief meewerken als de ondervoorzitter van de Studentenraad hem of haar bestempelt als *retard*?”

Ludiek

Wouters zelf vindt de reactie van de raadsleden dan weer overdreven. “Het is een beetje een storm in een glas water. Ieder studentenraadslid heeft het recht om een motie in te dienen, maar het gaat hier om een post op een persoonlijke pagina, zonder directe link naar de Studentenraad. De enige terechte kritiek is dat we het logo van de Studentenraad als banner gebruikten. Dat hebben we direct aange-

past. Ook hebben we na alle ophef de paginanaam gewijzigd naar *Ludieke* Studentenraad Updates van Abdel-Elah en Johan.” Abdel-Elah Afennas is trouwens de studentenvertegenwoordiger met wie Wouters zijn kiescampagne voerde.

Of deze maatregelen volstaan voor de leden van de raad is echter twijfelachtig. De wijzigingen van de pagina gebeurden immers toen het kwaad al was geschied. Ook het persoonlijke karakter van de pagina valt te betwisten. Het ging immers niet om een strikt persoonlijk profiel, maar om een pagina die in principe voor iedereen zichtbaar is en gericht is op de achterban van Wouters en Afennas in hun hoedanigheid van studentenvertegenwoordiger.

Waar de spotprent precies op doelde is Wouters alweer vergeten. “Het is geen persoonlijke aanval en we wilden er niemand kwaad mee doen. Ik vind

REINERT ROUX (LINKS) NAAST JOHAN WOUTERS
BRON: SARAH FELLAHI

het jammer als mensen het persoonlijk hebben opgevat. We wilden enkel bepaalde houdingen bekritisseren.”

Legitimiteit

De raadsleden die de motie steunen, hadden graag excuses gehoord. Dat had de motie zelfs kunnen voorkomen. Wouters lijkt echter niet van plan om zich te verontschuldigen. Sterker nog, hij betwist de legitimiteit van de raad waarvan hij tot nu toe nog ondervoorzitter is, om over zijn functioneren te beslissen. Hij vindt dat de leden van de Studentenraad hun oordeel over zijn functioneren moeten baseren op zijn verwezenlijkingen. “Ik heb vernomen dat ik de enige ben die de afgelopen vijf jaar met eigen voorstellen is gekomen. Dat vind ik jammer. Er is in de Studentenraad een gebrek aan creativiteit en aan engagement. Mensen komen bijvoorbeeld niet naar de vergaderingen en als ze dan eens aanwezig zijn, hebben ze geen verstand van zaken. Daar ging de spotprent ook een beetje over. Ik zou het jammer vinden als studenten die heel het jaar niets hebben bijgedragen mij zouden bekritisseren en afrekenen op basis van een persoonlijke spotprent op een persoonlijke pagina. Daar zal ik zeker nog op reageren op de vergadering van de Studentenraad wanneer de motie van wantrouwen voorkomt.”

“Johan heeft inderdaad goede ideeën aangedragen”, vindt Dutré. “Die zijn echter door inspanningen van de raad in zijn geheel verder verwezenlijkt. Door de prestaties van het individu te koppelen aan die van de Studentenraad kunnen

“Ik zou het jammer vinden als studenten die niets hebben bijgedragen mij zouden bekritisseren.”

we een betere studentengemeenschap voor iedereen bewerkstelligen. Van een ondervoorzitter mag je echter toch verwachten dat de focus niet zozeer op het individu ligt, maar op de raad in zijn geheel.”

Wandelgangen

Ondanks de ophef rond zijn persoon komt Johan Wouters opnieuw op tijdens de volgende studentenverkiezingen. Als hij verkozen wordt, wil hij zich vooral richten op internationale en Erasmusstudenten. In de wandelgangen fluistert men dat hij een voorzittersfunctie ambieert. Zelf zegt Wouters nog niet te weten of hij opnieuw een bestuursrol zou willen opnemen. “Ik hoop gewoon dat we productief verder kunnen.”

De Studentenraad zal op 28 maart stemmen over de motie van wantrouwen. Dan zullen we weten of de Studentenraad zich achter de redenering van Wouters kan scharen. ⚡

Decaan LW: “Het is moeilijk om tegen de tijdsgeest in te roeien.”

Door Stéphanie Romans

Georges Declercq, sinds dit academiejaar de decaan van de faculteit Letteren en Wijsbegeerte, vertegenwoordigt de stem van het academisch personeel in de hogere bestuursorganen van de universiteit. Daar zal hij stelling nemen tegen hervormingen die het rectorencollege graag spoedig wil goedkeuren. “Ze noemen ons dikwijls een moeilijke faculteit, maar we zijn gewoon redelijk eigenzinnig. Voor ons is dat meer dan een slogan.”

Georges Declercq: “Onze faculteitsraad komt maandelijks samen en heeft een uitgebreide bevoegdheid. De raad mag voorstellen formuleren over alles wat met het Zelfstandig Academisch Personeel te maken heeft. Dat gaat van vacature-aanvragen tot bevorderingen van professoren. Bovendien is het een breed orgaan. Daarnaast is er het faculteitsbestuur. Dat komt eveneens elke maand bijeen, maar is een kleiner orgaan: de vakgroepvoorzitters, de decaan, de vicedecanen, maar ook afgevaardigden van de assistenten, studenten en ATP hebben een plaats in het bestuur. De bevoegdheden zijn echter beperkter, de vergadering

terechtkomen. Dat bestuur zou wel nog maandelijks samenkomen. Alle beslissingen over het ZAP zijn in dat nieuwe model voor de rekening van het bestuur. Onze faculteit is tegen dat voorstel.”

Is de faculteit ooit geraadpleegd?

“Het zit zo: er zetelen drie decanen in de GOCO. Elke decaan heeft bovendien een andere decaan als plaatsvervanger. Van de acht decanen zijn er dus zes rechtstreeks of onrechtstreeks vertegenwoordigd. Dan blijven er twee decanen over: ik namens

De faculteit loopt blijkbaar niet warm voor de plannen. Stel, u mocht op de hervormingsstoel gaan zitten. Wat zou u doen?

“Dat is een moeilijke vraag. Er zijn best zaken die anders kunnen. De vermindering van het aantal faculteiten sluit ik niet uit. De faculteit LW en ES, of delen ervan, zouden kunnen samensmelten tot een faculteit van *arts and social sciences*. Er bestaan instellingen met zulke faculteiten. Als we zelf konden kiezen zonder rekening te hoeven houden met andere constructies die uitgedacht zijn, denk ik dat veel collega's voor zo'n faculteit zouden tekenen. Ik vrees helaas dat men niet aan ons zal vragen om de faculteit te hervormen. Alles gebeurt immers van boven naar beneden.”

U ziet de besluitvorming dus liever horizontaal verlopen?

“Ik werk liever vanuit de basis. Historisch zijn universiteiten eigenlijk horizontale instellingen. Ik ben mediëvist, dus ik kijk naar de oorsprong van universiteiten. Dan situeren we ons in de twaalfde en dertiende eeuw. Er waren twee modellen in de middeleeuwen: het Parijse model en het model van Bologna. In Parijs verenigden professoren zich in genootschappen, in Bologna waren studenten de motor van de ontwikkeling van de universiteit. De rector was daar bijvoorbeeld een student.”

“Het Parijse model heeft lange tijd invloed gehad: de *universitas* als gemeenschap van professoren. Eigenlijk bijna tot op de dag van vandaag. Het collegiaal besturen van een instelling heeft zijn oorsprong dus in de middeleeuwse universiteit. Universiteiten zijn niet gegroeid van bovenaf, ze zijn van onderuit vormgegeven. Ik denk dat dat in onze faculteit nog sterk leeft. Men is zeer geneigd om te zeggen: ‘Wij zijn de universiteit, wij zijn de faculteit en collega's.’ Wij beslissen toch over de richting van onze opleidingen? Als er een nieuwe collega moet worden aangeworven, dan laten we die beslissing toch niet over aan een klein gremi-

“Universiteiten zijn niet gegroeid van bovenaf, ze zijn van onderuit vormgegeven.”

houdt zich vooral bezig met het voorbereiden van de punten die de faculteitsraad moet bespreken.”

“Elke vakgroep heeft een aantal stemmen in de faculteitsraad om het evenwicht te behouden, maar ieder ZAP-lid is in principe welkom. Of iemand nu voltijds of deeltijds docent is, iedereen mag aanwezig zijn en heeft spreekrecht. ZAP-leden met een tijdelijke aanstelling hebben dezelfde rechten. Daar zijn we, denk ik, vrij uniek in. We proberen de professoren zoveel mogelijk bij het beleid te betrekken. Een vergadering waar in theorie zestig à zeventig mensen aanwezig mogen zijn, lijkt voor sommige collega's allicht verre van efficiënt. Men wekt soms de indruk dat we een soort Poolse landdag zijn. Dat is natuurlijk niet zo.”

Staat dat model nu onder druk?

“De GOCO wil de facultaire bestuursstructuren hervormen naar analogie met de centrale structuren. De faculteitsraad zou als breed orgaan nog maar enkele keren per jaar vergaderen. De meeste bevoegdheden zouden bij het faculteitsbestuur

LW en collega Elias, namens PE. Een collega-decaan heeft ooit voorgesteld om alle decanen in de GOCO op te nemen op het moment dat de commissie de facultaire structuren ging bespreken. Daar is men helaas niet op ingegaan.”

“De faculteit heeft bovendien noch een assistent, noch een studentenafgevaardigde in de commissie. Met als gevolg dat wij in eerste instantie minder informatie kregen. Inmiddels stroomt de informatie wel door en mocht ik aanwezig zijn op de commissie om de bespreking van de nieuwe facultaire structuren bij te wonen.”

“In januari is de faculteit formeel geraadpleegd. De decanen kregen de vraag om de faculteiten te consulteren en de hervormingsplannen af te toetsen. De voorzitter van de GOCO, vicerector Viviane Jonckers, is daarop uitgenodigd op de faculteitsraad om alles uit te leggen. De raad heeft de voorstellen besproken en daaruit kwam het standpunt naar voren dat ik nu zal vertolken naar de academische autoriteiten.”

“Hervormingen moeten voor ons gepaard gaan met inhoudelijke verbeteringen.”

um? Laat staan aan mensen die daar helemaal geen zicht op hebben.”

Is er wel animo voor een terugkeer naar de middeleeuwse visie?

“Die traditie vindt blijkbaar niet veel bijval meer. Het is moeilijk om tegen de tijdsgeest in te roeien. Sinds de jaren tachtig is men zowat overal ter wereld begonnen met de universiteit op te vatten als een bedrijf. Thatcher en Reagan hebben die evolutie ingezet in de Angelsaksische wereld, maar inmiddels is het een wereldwijd fenomeen. Universiteiten adopteren de structuren van privébedrijven en moeten vooral kostenbesparing en efficiëntie nastreven volgens de principes van het *New Public Management* (NPM). Vlaanderen kiest nu eigenlijk voor een hybride model. Enerzijds nemen we de bedrijfsstructuren in zekere mate over, anderzijds aanvaarden we dat er participatie blijft.”

“Er zijn natuurlijk collega's die niet zitten te wachten op bestuurlijke verantwoordelijkheid. Een argument voor deze hervormingen is dan ook dat academisch personeel hoofdzakelijk onderwijs wil geven en aan onderzoek wil doen. Met bestuurlijke besommeringen zou je hen eigenlijk niet moeten belasten, luidt de redenering. Het is ook steeds moeilijker om gegadigden te vinden voor functies zoals het decaanschap. Een decaan moet tegenwoordig veel meer kunnen dan tien jaar geleden. Ik kan me dus best voorstellen dat sommige collega's liever zo weinig mogelijk belast worden met bestuur.”

“Toch blijkt uit wetenschappelijk onderzoek dat ontwikkelingen in de richting van NPM ook veel stress teweegbrengen. *Fullcosting* is bijvoorbeeld iets dat internationaal al een tijd aan de gang is. Men berekent overal de exacte kosten van. De rector is daar een voorstander van en ook aan de VUB zijn de voorbereidingen inmiddels begonnen. Dat betekent dat men ook wil weten wat de tijdsbesteding van het academisch personeel is. Je zult dus moeten aangeven waaraan je je werktijd besteedt. Het gevolg is dat alles op korte termijn moet gebeuren, terwijl academici geneigd zijn om op de lange termijn te werken. Je moet bijvoorbeeld op korte tijd zoveel mogelijk publicaties schrijven. Dat legt een zekere druk op het personeel.”

“Jonge mensen voelen die druk wellicht nog het sterkst. Je moet vanaf het begin van je carrière presteren. Het liefst zo hoog mogelijk. Je hebt niet meer de kans om je langzaam te ontwikkelen in je loopbaan. Je moet onmiddellijk publicaties voorleggen en men gaat dat ook actief monitoren. We

BRON: MSD

zitten in een soort evaluatiecultuur waarin iedereen gecontroleerd wordt.”

De Raad van Bestuur van de VUB zal op 1 april een beslissing nemen over de toekomstige facultaire structuren. Uw faculteit is tegen het voorstel van de Governance-commissie. Wat gaat u vragen?

“De vraag van mijn faculteit is om de toekomstige faculteiten de keus te laten tussen twee bestuursmodellen. Ze moeten zelf kunnen bepalen of ze een faculteitsraad met een brede bevoegdheid willen of opteren voor het nieuwe model. Ik weet dat andere collega's zullen zeggen dat de faculteitsraad in het GOCO-voorstel ook nog belangrijk is. Ze beslist immers over het beleidsplan, het personeelsplan en het meerjarenplan. Dat is natuurlijk

mooi, maar de werkelijke invulling van een vacature is ook van belang. Als je een pakweg 30-jarige professor aanstelt, dan bepaalt die nog zo'n dertig jaar mee het gezicht van de faculteit. Zulke beslissingen moet je zorgvuldig nemen, met voldoende draagvlak.”

“We zijn heus niet resoluut tegen welke verandering dan ook. Maar hervormingen moeten voor ons gepaard gaan met inhoudelijke verbeteringen. Er zal participatie blijven, maar vergeleken met de huidige situatie is het voorstel een achteruitgang. Ik heb echter de indruk dat wij min of meer alleen staan in ons pleidooi. Het zal wellicht moeilijk worden, maar ik ga het standpunt van mijn faculteit verdedigen. Ik heb een legitimiteit omdat ik verkozen ben door mijn collega's. Hun standpunt zal ik dan ook uitdragen.” ◆

Renovatie VUB-zwembad los uit politieke houdgreep

BRON: JON STRUBBE

Door Joren Janssens

Bij aanvang van vorig academiejaar ont- hulde de VUB haar plan voor de broodno- dige renovatie van het universitaire zwembad. De aanslepende zoektocht naar overheidssubsidies bleef het ganse project echter op losse schroeven plaatsen. Na enkele maanden politiek getrouwtrek doorheen het institutionele kluwen, duikt aan het einde van de tunnel nu eindelijk het eerste bescheiden lichtstraaltje op. “We hebben eindelijk een beter zicht op overheidssubsidies”, zegt Dirk Van de Wie- le, diensthoofd Sport en Beweging. “We zit- ten nog maar in de aanvraagfase, maar officieus mogen we er toch op hopen.”

Dirk Van de Wiele: “De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC, bevoegd voor Vlaamse gemeenschaps- zaken in het Brussels Gewest, nvdr) re- ageerde erg positief op onze formele subsidieaanvraag, die nu wordt doorges- tuurd naar de Vlaamse Gemeenschap. Er zou een Vlaamse bijdrage komen van zowel het kabinet Sport als het kabinet Onderwijs. Ook bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is inmiddels een aanvraag ingediend. Er lijkt nu eindelijk een consensus, al blijft die delicaat. De VGC was altijd een groot behartiger van onze belangen en heeft het voortouw ge- nomen door met Brussels begrotings-

minister Guy Vanhengel (Open VLD), Vlaams onderwijsminister Smet (SP.A) en sportminister Muyters (NV-A) rond de tafel te gaan zitten om de koek te verdelen.”

Hopeloos vastgeroest

De situatie leek medio 2013 nochtans hopeloos vastgeroest. Het financieringsplan ging destijds uit van een driedeling, waarbij telkens eenderde van de kosten werd gedekt door eigen middelen, door prefinanciering van scholengroepen en verenigingen die gebruik maken van het universitair zwembad en ten slotte door overheidssubsidies. Geen enkel beleidsniveau bleek in deze budgettaire krappe tijden echter happig op het toekennen van

een subsidie. Want, zo blijkt, sportbeleid is een bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap, terwijl sportinfrastructuur daarentegen onder de verantwoordelijkheid valt van de gemeenten en intercommunales. Restauraties dienen op hun beurt te worden uitgevoerd door de federale samenwerkingscommissie Beliris. Voor financiering vanuit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt dan weer vereist dat het zwembad eigendom is van één der Brusselse gemeenten. De VUB dreigde zo tussen alle institutionele plooiën te vallen.

Zo begon het voorzichtig laveren van de VUB doorheen de verschillende overheidsgeledingen. Toen bleek dat geen van de drie omliggende gemeenten zich geldelijk wilde engageren, begon een intensieve onderhandeling met zowel het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Vlaamse Gemeenschap als de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Deze laatste droeg de renovatie een warm hart toe, maar wilde en kon slechts “een flankerende rol” opnemen als de Vlaamse Gemeenschap een aanzienlijke financiële bijdrage zou leveren. Deze gaf echter op haar beurt, overigens niet zonder enige schunnige insinuaties aangaande het saunagebruik van bepaalde parlementsleden aan de VUB, de hete fakkel door aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onder wiens bevoegdheden de kwestie in eerste instantie viel. En zo was de institutionele cirkel weer rond, maar bleef de VUB met lege handen achter.

Verkeerde prioriteiten

Pascal Smet wees er daarenboven op dat er vanuit Vlaanderen al aanzienlijk geïnvesteerd was in de VUB-campus, wijzende op subsidies voor de buitenterreinen, omnisporthal en niet in het minst voor het onlangs geopende sporthotel U-Residence, waarvoor de Vlaamse Regering maar liefst 909.000 euro neertelde. Een ongelukkige keuze?

“Minister Muyters is geen beste vrienden met onze rector.”

“We zien dat misschien nu pas”, geeft Dirk Van de Wiele toe, “maar het heeft vaak ook te maken met opportuniteiten. De renovatie van het zwembad werd pas acuut toen een storm het dak ernstig beschadigde. Nu is het makkelijk om te zeggen dat we verkeerde prioriteiten stelden, maar als we eerst het zwembad hadden gerenoveerd, hadden we misschien U-Residence niet kunnen openen, wat toch ook een zekere meerwaarde creëert op de campus. Bovendien stond dat project al veel langer in de stijgers. Aangezien onze infrastructuur publiek toegankelijk is, zijn we een dienstbetoon aan derden. We hebben hoe dan ook geld nodig om dat in stand te houden.”

“We willen het zwembad een voorbeeldfunctie toeschrijven.”

De VUB wist zich uiteindelijk met een boude zet los te wringen uit de politieke houdgreep die het dossier verlamde. De aanvankelijke restauratie van het zwembad werd aangevuld met de aanleg van een instructiebad, wat de kostprijs meteen verdubbelde van drie naar zes miljoen. “Uit marktonderzoek is gebleken dat er nood is aan pedagogisch en didactisch verantwoord zwemmen”, verduidelijkt Van de Wiele. “Als we de VUB willen profileren, moeten we ook onze sterke punten uitspelen. We willen het zwembad een voorbeeldfunctie toeschrijven, waar schoolkinderen kunnen leren zwemmen met vakkundige pedagogische ondersteuning. Het zwembadentekort in Brussel geeft ons bovendien de mogelijkheid aan te tonen dat we een kwaliteitsvolle dienstverlening kunnen aanbieden aan gebruikers buiten de universitaire gemeenschap. We willen niet enkel renoveren, maar ook innoveren. Om dit te verwezenlijken is een klein instructiebad nodig.”

Liberalen in de bres

Het bijkomende instructiebad dient de verschillende beleidspartners dus te overtuigen van de bredere maatschappelijke betekenis van het universitaire zwembad. Het onderstrepen van de sociale functie van het universitair zwembad voor de omliggende scholen en wijken, zo’n zestig procent van het totaal aantal gebruikers, trok de Vlaamse Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest mee aan boord, en oversteeg tegelijkertijd de verschillen-

“Het is super positief dat de VUB steun krijgt van de overheden”, aldus een enthousiaste Van de Wiele. “De Vlaamse Gemeenschapscommissie is ons altijd goedgezind geweest, de Vlaamse overheid misschien wat minder. Minister Muyters is geen beste vrienden met onze rector, omdat hij tijdens de huidige ambtstermijn vooral het beleid moest uitvoeren dat destijds door rector De Knop werd uitgestippeld toen die nog werkzaam was op het kabinet van Bert Anciaux. Muyters is bijvoorbeeld naar de rechtbank gestapt omdat sportinfrastructuur voornamelijk gefinancierd werd via de gemeenten, terwijl dit de gemeenschappen aanbelangt. Toen we hem als minister van de Vlaamse Gemeenschap om subsidies vroegen, stootten we op een weigering. Hoe moesten we de renovatie dan realiseren? Desalniettemin hebben we voor een kleine universiteit al heel wat steun gekregen van de Vlaamse overheid, zowel via officiële als creatieve kanalen.”

Sluitingsjaar

Na een sluitingsjaar zou het gerenoveerde zwembad in 2017 opnieuw de deuren kunnen openen, mét instructiebad. “Als de subsidies echter onvoldoende blijken, blijven we bij het oorspronkelijke plan van de renovatie van het zwembad in haar huidige vorm”, tempert Van de Wiele. Daarnaast hangt ook veel af van de fundraisingcampagne onder oud-topsportstudenten die momenteel wordt uitgewerkt. “Het instructiebad zou wel bredere doelgroepen kunnen aanspreken. Niet enkel mensen met een fysieke functiebeperking, maar ook de opleiding kinesithérapie zou het bad kunnen gebruiken voor revalidatie, alsook misschien de wat ouderen onder de personeelsleden. Daarenboven is elk kind dat leert zwemmen op de VUB een potentiële toekomstige student.”

De VUB wil het zwembad onder voorbehoud heropenen in 2017. Voor de studenten van de faculteit Lichamelijke Opvoeding en Kinesithérapie werden intussen twee alternatieven uitgedokterd om de eenjarige sluiting te overbruggen. “We zijn momenteel in onderhandeling met l’Espadon, het gemeentelijk zwembad van Etterbeek en ook met het zwembad van Watermaal-Bosvoorde hebben we goede contacten. Het modulaire systeem biedt echter ook een goede oplossing. De aquatische activiteiten van studenten zouden dan gespreid worden over de opleidingsjaren, waardoor men bijvoorbeeld de ganse zwemwerking kan concentreren in twee academiejaren in plaats van drie.” ♦

D O D E B A B

ALLES GAAT NAAR DE VERDOEMENIS

BRON: SARAH HAMDI

Y C A M P U S

Door Ruben Claesen

We kunnen tenminste nog pannenkoeken als ontbijt eten. Anders is de malaise aan onze campus niet te verklaren. We drinken ons 's avonds een eind naar de maan en als wij dan op ons kot aankomen, troosten wij ons met de gedachte dat we er de volgende ochtend drie soorten suiker op kunnen doen. Een andere verklaring is er niet, want verder gaat alles naar de verdoemenis. Pannenkoeken is onze reden om op te staan.

Van de pendelstudent moeten we het niet verwachten. Je ziet het zo aan hun gezichtjes, wanneer Etterbeek Station elk uur van de dag een nieuwe zwerm met parmantige tred de Pleinlaan opspuwt. Mama die voor het vertrek naar de grote boze stad bezwerend een kusje op het voorhoofd heeft gedrukt. “Wees braaf en voorzichtig”, luidt haar laatste devies.

Hun dag op de campus gaat als volgt: lesje bijwonen, neuzelen met vrienden-pendelaars over de voorbije en toekomstige examens, een kritische bemerking over de leerstof doorfluisteren, het einde van de les afwachten om de docent er een vraag over te stellen en ten slotte met een keutel in de broek overwegen: nee, laat maar, dat vraagt hij toch niet op het examen.

Het enige sprankeltje revolte dat dit specimen bezit, sluipt in het sms-en naar het thuisfront om te laten weten dat het de nacht bij een vriend op kot doorbrengt. Eens om de maand; mits bevestigend antwoord. En dan naar Luigi's. Punks.

Nog grotesker zijn de pendelaars met auto. Niet zozeer moeders of vaders wagen, maar hun *eigen* auto. Dat parkeert zijn ingebeelde vrijheid-op-wielen doorgaans op de parking onder Aula Q, om vervolgens de zonnebril over zijn met brilcrème ingesmeerde bos steppegas te trekken terwijl hij zelfvoldaan de trappengang opstapt.

Van alle universiteiten is de VUB degene met het grootste percentage pendelstudenten. Je ziet het aan de mentaliteit: student zijn is voor hen zo'n vijf jaar wachten op een afhaaldiploma.

Kotstudenten zitten dan weer met hun eigen besognes. Jazeker, zij revolteren. Met een Nekonominat-TD. Lekker toch, dat tegen de gevestigde schenen aanschoppen. Ondertussen gaat heel de universiteit naar de vaantjes en zullen zij later tegen hun kleinkinderen kunnen zeggen: “Ik was erbij toen de inschrijvingsgelden verhoogd werden. We hebben toen geen poot uitgericht. Het was een mooie tijd.”

De intellectuele vrijplaats is niet meer, leve de dodebabycampus. Het gaat toch allemaal nergens meer over. Dat is ook af te meten aan het politiek en-

gagement. Neem nu de Jongsocialisten, het vroegere Animo, die besloten hebben dat hun naamsverandering meteen hun laatste wapenfeit zal zijn.

Aan de linkerkant zijn die jonge sociaaldemocraten zelfs voorbijgestoken door Comac, toch nog altijd een ongeorganiseerd zootje. Comac mag dan wel de enige politieke studentenbeweging zijn die nog aan studentenvertegenwoordiging doet, de aanwezigheid op de verschillende raden blijkt louter voor de bühne. Ze zijn wel aanwezig, soms toch, maar door dossierkennis en initiatief worden ze niet geremd.

Hun verontwaardiging is als de oude oma die de koffiedrab door de gootsteen spoelt: een rotsvaste overtuiging dat de aanpak voor ontstopping zorgt, koddig en ontwapenend naïef bovendien, maar de gootsteen blijft toch maar lekker doormeuren.

En de grootste is nog steeds LVSV. Groots in aantal, groots in vertoon, groots in campusvreemdheid. Dit clubje blauwgezinden profileert zich als de adel onder Peter De Grote: hun knie houdt de actualiteit op de VUB-campus stevig in een houdgreep, terwijl hun kont zich opent voor alles wat uit de politiek of het bedrijfsleven komt. Netwerkend bijleren, met Annemie Turtelboom of Maggie De Block. Op hun Groot Verkiezingsdebat stond er geen enkele vrouw op de affiche. Een standpunt tegen quota is dat dan. Flink jongens.

Enkele jaren geleden was het LVSV nog een machtsbastion aan de VUB, met een gestructureerde studentenvertegenwoordiging in de raden, en was het meer regel dan uitzondering dat een LVSV'er studentenraadsvoorzitter was. Tegenwoordig is de gemiddelde LVSV'er verbaasd dat een universiteit een raad van bestuur en een rector heeft. En of die rector dan eigenlijk niet CEO in zijn titel moet voeren.

Nochtans is er genoeg gaande op onze campus. Professoren groeperen zich om de strijd aan te binden tegen het huidige academische model van ‘publish or perish’, de financiering van en binnen de faculteiten heeft verstrekking gevolgen voor het onderwijsaanbod, avondopleidingen verdwijnen, studiedomeinen als klassieke talen sneuvelen, startende ingenieursstudenten kunnen aan de oriëntatieproef en de huurtoelage wordt formeel beperkt in de tijd. En je mag er gif op innemen dat de rectoren een verhoging van de inschrijvingsgelden binnenkort ook effectief en onomwonden gaan bepleiten.

And nobody seems to notice, nobody seems to care. Waar is George Carlin als je hem nodig hebt. ♦

DOCULATINO: ONTGONNEN MAAKT ONBEMIND

Door Joren Janssens en Paola Verhaert

DE INTENSIEVE MIJNBOW OP HET LATIJNS-AMERIKAANSE CONTINENT LAAT HEEL WAT SPOREN NA. DE INDUSTRIE VERPLAATST ZICH NAAR AFGELEGEN GEBIEDEN EN ONTWRIJGT NIET ALLEEN ECOSYSTEMEN. HELE GEMEENSCHAPPEN LIJDEN ONDER DE ZOEKTOCHT NAAR HET EDELMETAAL.

Latijns-Amerika blijft het El Dorado. Ruim 500 jaar nadat de eerste Europeanen voet zetten op de grond van de Nieuwe Wereld en op ongeziene goud- en zilvervoorraden stuiten, tekent de mijnbouwsector meer dan ooit tevoren de toekomst van het continent. Voor het zesde opeenvolgende jaar organiseerde CATAPA het Doculatio filmfestival. Via woord en beeld wil de ngo de Belgische menigte bewustmaken van de mijnbouwproblematiek in de regio. De campagne *Goud: eerlijk?* staat dit jaar centraal.

Goud is allerminst het enige edelmetaal of mineraal waar men in Latijns-Amerika naar jaagt, maar het is zeker het meest destructieve, voor zowel mens als milieu. Het merendeel van het goud dat vandaag ontgonnen wordt is immers bestemd voor de elektronica. De groeiende afvalberg als gevolg van het immer rusteloze consumptisme biedt dan wel beloftevolle mogelijkheden tot recyclage, maar die worden nagenoeg niet benut. Tegelijk kreeg goud door de economische onzekerheid als gevolg van de crisis de status van veilige en stabiele investering, getuige de verzevenvoudiging van de goudprijs in de afgelopen tien jaar. Enerzijds komt er een enorm kapitaal voor de mijnbouwbedrijven vrij, maar anderzijds maakte de beloofde opbrengst het exploiteren van onontdekte gebieden met relatief kleine goudreserves steeds interessanter.

Ecologische ramp

Sociaal-economische en politieke problemen beginnen vaak waar ecologische problemen eindigen. Goud wordt voornamelijk gedolven door het scheiden van het goud en de overige ertsen. Dit gebeurt voornamelijk door hoge doses kwik of cyanide te mengen met circa 10.000 liter water die

dagelijks gebruikt wordt voor de ontginning van één gram goud. Dit toxisch mengsel wordt doorgaans opgevangen in een artificieel waterbekken, maar wordt soms evengoed door middel van gigantische pompen ter verdamping omhooggespoten of regelrecht geloosd of gelekt in nabijgelegen rivieren. Het afgegraven rotsoppervlak dient nadien eigenlijk volledig afgedekt te worden om de blijvende uitstoot van zware metalen als lood, arsen en koper in te perken. Latijns-Amerikaanse

Volksraadpleging?

Deze desastreuze gevolgen voor het dagelijks leven van de omwonenden leiden tot heel wat bezorgdheden en sociale en politieke spanningen. Internationale wetgeving stelt dat de lokale bevolking geconsulteerd dient te worden, en vaak zijn referenda eveneens grondwettelijk verankerd in de afzonderlijke landen. In realiteit is het volk echter zelden opgewassen tegen de alliantie tussen

Het volk is zelden opgewassen tegen de alliantie tussen overheden en multinationals.

landen zijn echter doorgaans in onderlinge concurrentie om de laagste milieuvorwaarden te kunnen stellen aan multinationals, waardoor ze na de exploitatie geen initiatieven ontplooiën om de vegetatie en geografie te herstellen. Zware metalen worden hierdoor blijvend toegevoegd aan de natuurlijke cycli van regen, opname in de grond en verdamping.

Door het dagelijks gebruik van tienduizenden liters water drogen natuurlijke bronnen op en verzilt de bodem. Waterputten komen leeg te staan, landbouw wordt onmogelijk. Daar waar mijnbouw de landbouw ongemoeid laat, zorgt het huishoudelijk gebruik van het vervuilde bronwater voor wijdverspreide huidaandoeningen, geboortefwijkingen en allerhande tumoren, kankers en neurologische defecten. De rurale context waarin mijnbouw plaatsvindt, zorgt dus voor een sterke verwevenheid van de ecosystemen en haar bewoners.

overheden en multinationals, die een jaarlijkse omzet hebben die soms het veelvoud is van het BNP van de landen waar ze hun mijnactiviteiten ontplooiën. Wanneer de regering conferenties organiseert waar mijnbouwbedrijven tegen elkaar kunnen opbieden om een deel van het vaderland in concessie te krijgen, wordt uiteraard rond de onderhandelingstafel geen zijte gereserveerd voor de getroffen bevolking.

Als protest zich ondanks intimidatie dan toch organiseert, aarzelt staat noch grootkapitaal om haar belangen te verdedigen. Ontvoering of aanslagen op gemeenschapsleiders en activisten zijn bijvoorbeeld schering in inslag in het Centraal-Amerikaanse Guatemala. Ook worden minder subtiele vormen van repressie aangewend, zoals de militarisering van een ganse regio door middel van het afkondigen van een staat van beleg, inclusief het tijdelijk opschorten van grondwettelijke rechten. *Ter bewaring van de sociale vrede.*

De relatie tussen overheden en multinationals enerzijds en de bevolking anderzijds, wordt vaak nog problematischer wanneer mijnen opgericht worden op het grondgebied van de inheemse volkeren van bijvoorbeeld Peru, Bolivia, Guatemala en Ecuador. Dat naar schatting de helft van de mijnbouwexploitaties zich op inheems grondgebied bevindt, heeft veel te maken met inherent racisme van de heersende oligarchieën en met het opportunisme van de multinationals die er zich maar al te bewust van zijn dat deze groepen enkel traditionele aanspraken op hun grond hebben en hun rechten dus moeilijk juridisch kunnen afdwingen.

Verdeel en heers

Binnen deze gemeenschappen is het verzet nochtans niet unaniem. Dorpen, zelfs families zijn vaak verscheurd in voor- en tegenstanders van de komst van de mijnbouw. Naast werkgelegenheid beloven

mijnbedrijven immers ook ontwikkeling en welvaart in de vorm van ziekenhuizen, scholen en huisvesting. Beloftes die ze niet altijd nakomen, maar ze slagen er wel in om verdeeldheid te zaaien.

Zo'n verdeeld sociaal weefsel betekent een zwakke tegenstander. In verscheidene gevallen werden plaatselijke gemeenteraden omgekocht om hun bevolking de propaganda van de pr-campagnes in te lepelen. De mijnbouw verstoort niet enkel de traditionele verhouding tussen mens en natuur, maar ook een eeuwenoude communautaire cultuur moet wijken voor de vooruitgang.

Culturele conversie

Ontwrichting brengt deze culturen ten slotte finaal op de knieën. Dorpelingen die weigeren om de grond van hun voorouders te verkopen, worden geïntimideerd en fysiek bedreigd. Anderen verlie-

zen door onvrijwillige onteigeningen het recht op financiële compensatie en verzanden in armoede of moeten noodgedwongen naar de stad trekken. In ruil daarvoor doet de globalisering haar intrede op het platteland. Op lange termijn vindt zo een culturele conversie plaats, omdat de spirituele band met de aarde die veel inheemse volkeren eigen is, onmogelijk wordt gemaakt.

De traditionele zelfvoorzienende landbouwsamenleving, waarin mens en natuur in precare cycli verbonden zijn, sterft langzaam uit. Wat achterblijft is machteloosheid, verpaupering en een versterkt minderwaardigheidsgevoel. Opengereten wonden in de aarde zijn het enige duurzame teken dat mijnbouwbedrijven achterlaten. Wanneer de natuurlijke rijkdommen aan een gebied onttrokken zijn, valt de economische ontwikkeling stil en wordt de afhankelijkheidspositie van een exportgerichte industrie pijnlijk voelbaar. ♦

GETUIGENISSEN VAN EEN VN-STAGIAIRE

CYNISME MET EEN VLEUGJE DESILLUSIE

Door Nathalie Van Raemdonck

Als voormalig studente Politieke Wetenschappen aan de Vrije Universiteit Brussel kreeg ik de kans om in het hoofdkwartier van de Verenigde Naties in New York sinds januari stage te lopen. Het zou het summum zijn van de stage-ervaring en de natte droom van de vele politicologen met een interesse in *International Relations*.

Het is alleen niet voor iedereen weggelegd. Na het behalen van een extra master in *International Security* in Amsterdam en hier en daar wat onderzoek te hebben verricht, had ik al een grotere kans om die eerste befaamde selectiebarrière van de elitaire VN-rekruteerders te doorbreken. De VN leggen echter meerdere obstakels in de weg voor de ambitieuze sterveling die met de grote jongens wil meespelen. De kost om enkele maanden onbetaald te leven en te werken in New York zonder enkele organen op de zwarte markt te verkopen is immens. Voor de meeste mensen is dit dan ook onmogelijk zonder zuurverdiende centjes van mama en papa toegestopt te krijgen.

Moderne slavernij

Bijgevolg is de groep elitaire Europeanen zwaar oververtegenwoordigd en is er slechts een schaarse vertegenwoordiging van mensen uit de zogenaamde onderontwikkelde landen. Zij die wel uit deze laatste groep komen, zijn meestal kindjes van ministers of rijke zakenmannen. Zonder een Vlaamse subsidie voor multilaterale stages, die drievierde van mijn onkosten dekt, had ook ik de kans niet gekregen.

Het is me duidelijk dat ik hier slechts een enkeling ben die dankzij een beurs de moderne slavernijmolen help meedraaien. Tot zover de befaamde diversiteit van de Verenigde Naties.

Pessimistenproductie

Verder valt er veel te zeggen over de sfeer die onder het werkvolk op het hoofdkwartier heerst. Pessimisme, cynisme en gitzwarte humor zijn hier schering en inslag. Hoewel iedereen hier toekwam met een gezonde dosis realisme over het project dat de Verenigde Naties is, valt echt idealisme over de mogelijke verwezenlijkingen van de VN nergens meer te bespeuren. Voorzichtige hoop voor bepaalde projecten is er wel en het zou ongenuanceerd zijn om te stellen dat de VN een waardeloze organisatie is, maar nergens is men kritischer over de VN dan binnen de VN zelf. Toch merk ik dat men in discussies met buitenstaanders steeds het potentieel van de VN zal verdedigen. De eeuwige reflex: *niemand mag ons (land) beledigen behalve wijzelf*.

De waarheid is: als alles zou werken zoals de mensen het hier op het hoofdkwartier beogen, dan was er allang wereldvrede en zou honger niet meer bestaan. Er is helaas een grote discrepantie tussen de VN als orgaan met gedesilluseerde sukkels als werknemers en de Verenigde Naties van lidstaten die elk eigen interesses en motieven hebben. De politiek achter elke beslissing of blokkering ervan vormt elke wereldverbeteraar om in een dodelijke pessimist. Vooral in het departement waar ik werk, het Office of Disarmament Affairs, merk je de perversiteit in het egocentrisme van de lidstaten.

Daar waar je veronderstelt dat elk land een zekere mate van ontwapening in de wereld zou steunen, is het me vanaf dag één pijnlijk duidelijk geworden dat een totale ontwapening een utopie blijft. Landen maken nu eenmaal te veel winst op de productie en verkoop van wapens. Verscholen achter het motto *guns don't kill people, people kill people* schuiven zij de verantwoordelijkheid van zich af, terwijl ze er toch alle baat bij hebben dat conflicten gevoed blijven om hun wapens te blijven verkopen. Tegelijkertijd pompen ze enorme sommen geld in *peacekeeping operations* om de schijn van vrede hoog te houden.

Depressieve teller

Eén van de VN-Millenniumdoelen voor 2015 is sterk gericht op ontwikkeling, maar het steeds wederkerend argument is dat er simpelweg niet genoeg geld is om het project te realiseren. In ons kantoor staat de meest depressieve teller die dagelijks telt hoeveel geld er wereldwijd wordt uitgegeven aan het militair-industriële complex. En dan gaat het enkel maar over de bedragen die landen officieel aangeven in verplichte rapporten aan de VN. Elke dag komt die teller op zo'n kleine 5 miljard dollar te staan. Dat is dubbel zoveel als het jaarlijkse budget van de Verenigde Naties voor alles wat met ontwikkeling en veiligheid te maken heeft.

Het me vanaf dag één pijnlijk duidelijk geworden dat een totale ontwapening een utopie blijft.

Hoewel er regelmatig verdragen getekend worden om de wapenexport te reguleren en nucleaire wapens te ontmantelen, is de realiteit een overvloed van schijnbaar goede bedoelingen die geen praktische implicaties hebben. In die omstandigheden is de taak van ons departement landen motiveren om de verdragen te ratificeren, implementaties te bewerkstelligen en conferenties te organiseren. Zo proberen we bijvoorbeeld via het Non-Proliferatie Verdrag al 46 jaar lang overeen te komen hoe we nucleaire wapens zouden wegwerken. Dit staat feitelijk gelijk aan het *bespammen* van landen door hen steeds opnieuw te vragen welke maatregelen ze intussen al genomen hebben. Een vervelende en schijnbaar vruchteloze taak. Hoe langer de bureaucratische molen draait, hoe langer er nodeloos doden vallen en de conflicten escaleren, en hoe meer geld sommige landen verdienen aan het in stand houden van zo'n pervers status quo.

Het is leuk werken bij de VN. Gelukkig zijn de feestjes de moeite. ♦

FUIF

mijn ogen praktisch dichtgeslibt
oren vangen flardes muziek op
conversatie bereikte net een dip
knik van ja, schud van nee non-stop

prangende vraag ontglipt haar lippen
surft op het puntje van haar tong
overladen met complexe begrippen
alsof ooit al iets tot me doordrong

wanhopig tegen elkaar aanschurken
'schien doet ie het ondertussen weer
zolang ik niet over je heen moet hurken
gal trekt anders genadeloos van leer

Pieter-Jan Van Pevenage

BRON: SOCIALIST UNITY

IT'S NOT OKAY TO BE GAY

Door Charlotte De Grauwe

De Winterspelen liggen achter ons. Intussen weten we dat het olympische prijskaartje oploopt tot 40 miljard euro en dat de journalisten en atleten ondanks deze genereuze investeringen in erbarmelijke omstandigheden hebben overnacht. De goednieuwsshow gaat verder met berichten dat duizenden lokale inwoners uit hun huis werden gezet en dat bij toeval de Winterspelen in een subtropische badplaats werden georganiseerd. Toch werden al deze berichten *ondergesneeuwd* in vergelijking met de constante aandacht voor het gebrek aan Russische homorechten.

Bij de opening van de Winterspelen hadden de media bijna meer aandacht voor de afwezige staatshoofden dan de daadwerkelijke ceremonie. Vele westerse moraalridders kozen afwezigheid ogenschijnlijk als het ultieme drukingsmiddel om Poetin op homovriendelijker gedachten te brengen.

Anderen, zoals de Amerikaanse president Barack Obama, gingen nog verder en stuurden in plaats van de spreekwoordelijke kat een voorvechter van homorechten. Oud-tennisster Billie Jean King, meervoudig grandslamwinnares en openlijk lesbisch, werd zo toegevoegd aan de officiële Amerikaanse delegatie voor de Olympische Winterspelen. Ook een Noorse homoseksuele minister nam als statement zijn man mee.

De affaire Rusland

De internationale politiek keurt de recente Russische houding ten aanzien van de homokwestie duidelijk af. In 2013 werd in de Doema, het Russisch parlement, een wet aangenomen die *propaganda van niet-traditionele relaties* onder minderjarigen verbiedt. In het onderwijs moet over homoseksualiteit dus angstvallig worden

gezwegen. Bij de gemiddelde Rus heerst immers de opvatting dat homoseksuelen een gevaar betekenen voor de moraliteit van de samenleving en worden ze gelijkgesteld met pedofielen. Ook het dragen van uiterlijke kenmerken werd strafbaar gesteld. Deze draconische maatregelen treffen zowel de Russische burgers als niet-Russen. Een argeloze toerist met een regenboog T-shirt zou zijn vakantie op een wellicht minder aangename wijze kunnen zien eindigen.

De homohaat in Rusland is echter niet door Poetin persoonlijk uitgevonden. Reeds lange tijd is homoseksualiteit het onderwerp van taboe en vervolging. Onder het mom van de bescherming van de nationale gezondheid werd in 2002 een wetsvoorstel ingediend in de Doema om homoseksualiteit strafbaar te stellen. Homoseksuelen werden verantwoordelijk gesteld voor de snelle verspreiding

van AIDS en het morele verval van de maatschappij. Het bleef bij een wetsvoorstel, maar in 2013 haalden de conservatieven in dezelfde Doema wel hun slag thuis en werd de omstreden antihomowetgeving goedgekeurd.

De Beul van Moskou

Alhoewel homoseksuelen in Rusland al meer dan twintig jaar niet strafrechtelijk aansprakelijk zijn, leven velen gedwongen in de kast. Homoseksualiteit is allesbehalve een geaccepteerd verschijnsel binnen de Russische samenleving. Wijdverspreide homofobie en de opkomst van neonazibewegingen creëren er een sfeer van angst.

De Russische overheid treedt nauwelijks op tegen de vicieuze aanvallen op homo's en lesbiennes en sommigen worden zelfs het slachtoffer van overheids geweld. Ook worden homogroeperingen actief tegengewerkt als zij zich willen laten registreren. Een treffend voorbeeld is een verboden demonstratie van homo's en lesbiennes in 2006 te Moskou. Een aantal van de demonstranten werd aangevallen door nationalistische militante orthodoxen en skinheads, met slechts minimale politieke interventie.

In en rond Moskou vernedert en misbruikt de fascistische groepering *Occupy Pedophilia* andersgeaarden al jaren. Ze worden via de sociale media gecontacteerd voor een afspraakje en vervolgens fysiek misbruikt en seksueel geïntimideerd. Dit *gaybashen* wordt gefilmd en online geplaatst om de slachtoffers publiekelijk te vernederen.

Maxim Martsinkevich (op de foto in het midden) is een prominent lid van deze organisatie en staat bekend als de *Beul van Moskou*. Zijn gefilmde escapades trokken de aandacht van de internationale pers en zorgden ervoor dat hij ook in Rusland door de politiediensten werd gezocht. Er zijn echter Moskovieten die zijn haatcampagne steunen, aangezien zij homoseksuelen als potentiële pedofielen beschouwen. Martsinkevich werd enkele weken geleden in het buitenland opgepakt, maar Rusland telt steeds meer individuen die zijn filosofie in de praktijk brengen.

Rusland staat niet alleen

Homofobie stopt niet aan de grenzen van het Russische rijk. Talrijke staten stellen homoseksualiteit nog strafbaar. Oeganda haalde zo recentelijk het wereldnieuws met een verstrengde antihomowetgeving.

De Oegandese president Museveni tekende deze wet op 24 februari, maar reeds in december was de wet door het Oegandese parlement goedgekeurd. Homohaar heerst al langer in Oeganda, en dat is dankzij de uitlatingen van pastoor Martin Ssemu alias *Mister-they-eat-da-poopoo* al enkele jaren internationaal geweten.

De straffen gesteld op openlijke homoseksualiteit zijn door de recente wet drastisch verstrengd. Iedereen die zich in Oeganda herhaaldelijk schuldig maakt aan *homoseksuele activiteiten* kijkt aan tegen gevangenisstraffen van veertien jaar tot levenslang. Deze straffen zijn nog mild in vergelijking met de wetten die oorspronkelijk door het Oegandese parlement werden voorgesteld. De voorgestelde doodstraf werd na internationale kritiek tot een zware gevangenisstraf afgezwakt.

Oeganda heeft als ontwikkelingsland ongetwijfeld nog een lange weg voor de boeg alvorens zichzelf een rechtstaat te kunnen noemen. Niet enkel de homorechten, maar ook de overige mensenrechten worden door de staat onvoldoende beschermd. Heel wat Afrikaanse landen en islamitische staten vervolgen homo's en lesbiennes omwille van religieuze en culturele redenen. Saoedi Arabië gaat nog een stap verder: homoseksualiteit kan er bestraft

worden met zweepslagen en publieke onthoofding.

Echter: ook in sommige westerse landen worden andersgeaarden gediscrimineerd met antimomaatregelen die vergelijkbaar zijn met de wetten die Rusland zo onpopulair maakten.

De pot verwijt de ketel

Sommige staten in de VS kennen zulke wetgeving. Het is dan ook enigszins wrang dat de afwezigheid van Obama bij de opening van de Winterspelen als impliciet verzet tegen de Russische homopolitiek geïnterpreteerd wordt. De president van een mogendheid die lucratieve wapendeals sluit met bondgenoot Saoedi Arabië, waar homoseksuelen nog steeds publiekelijk geëxecuteerd worden, is mogelijks niet de beste ambassadeur voor halebirechten. Zeker als men bedenkt dat de Winterspelen van 2002 nog doorgingen in Utah, waar het leerkrachtenkorps door de *no homo promo-ban* tegen een verbod aankijkt om homoseksualiteit te propaganderen of zelfs maar te bespreken. De parallel met de Russische anti-homowetgeving is snel getrokken. Twee hoogleraren aan de universiteit van Yale veroordeelden deze "Amerikaanse hypocrisie" in de *Washington Post*.

In Arizona geldt er een verbod op het portretteren van homoseksualiteit als *positieve, alternatieve levensstijl*. De schoolpolitiek van Alabama en Texas gaat nog verder. Zo wordt in de lessen over seksuele voorlichting verplicht benadrukt dat homoseksualiteit *geen levensstijl is die aanvaardbaar is voor het publiek*. In deze staten leren kinderen ook dat homoseksueel gedrag *een strafbaar feit is*. Deze maatregelen worden genomen met hetzelfde oogmerk als de Russische wetgever, namelijk de onschuldige heteroseksuele kinderen beschermen tegenover het Sodom en Gomorra der hobei's.

Afgelopen weken kwam Arizona nog in de actualiteit door een wet goed te keuren die bedrijven toelaat om op basis van religieuze overtuigingen homoseksuele klanten te weigeren. Gelijkaardige wetten werden eerder voorgesteld in Ohio, Mississippi, Idaho, South Dakota, Tennessee en Oklahoma, maar enkel in Arizona leek de wet erdoor te komen. Slechts op de valreep werd hij gestopt door het veto van de gouverneur. Dit veto kon de gay community in Arizona ditmaal wel beschermen tegen discriminatie op grond van seksuele voorkeur, maar men mag niet vergeten dat het de parlementaire meerderheid was die deze wet überhaupt mogelijk maakte.

Zelfs in de Europese unie beschermen niet alle lidstaten de halebirechten naar behoren. Plechtige beloften van regeringsleiders en de ondertekening van Europese en internationale verdragen ten spijt, blijft discriminatie op grond of seksuele geaardheid courant. Zo blijkt één op de twee hobei's in de EU te zijn gepest of gediscrimineerd. De Europese Unie trekt aan de alarmbel en vorige maand werd door het Europees parlement opgeroepen om een routekaart te ontwerpen voor de bescherming van de rechten van andersgeaarden.

Door de toetreding van tientallen Oost- en Midden-Europese landen in de Unie trekt de positie van homoseksuelen immers steeds vaker de aandacht van de pers. Rechts-populistische partijen winnen in landen als Slowakije, Estland en Roemenië aan populariteit en zijn de homorechten niet genegen. Ook de sterke greep van de Kerk op de Oost-Europese samenleving verklaart waarom homoseksualiteit er een penibel onderwerp is.

Zelfs in West-Europa blijft homoseksualiteit polariserend, getuige de grimmige straatprotesten die deze zomer in Frankrijk plaatsvonden. Het wetsvoorstel om het homohuwelijk goed te keuren verscheurde de Franse publieke opinie wekenlang. Honderdduizenden Fransen zakten af naar Parijs en de aanvankelijk vreedzame betogingen escaleerden snel. Zelfs na de goedkeuring van het homohuwelijk smeulden de protesten na en er volgde zelfs een publieke zelfmoord in de Notre-Dame als protest. ♦

Uitgekeken: Only lovers left alive

Door Gaétan Verdikt

De naam Jim Jarmusch zal misschien bekend in de oren klinken. Hij is bekend van de films *Dead Man* (1995), *Coffee and Cigarettes* (2003), *Broken Flowers* (2005) en zijn voorlaatste: *The Limits of Control* (2009). Het duurt soms twee, meestal vier jaar vooraleer hij met een nieuwe film komt. *Only Lovers Left Alive* is van 2013, maar pas sinds vorige maand loopt hij in de Belgische zalen. Opgelet: *spoiler alert*.

Jarmusch is een vaste waarde en een opmerkelijk figuur in het arthouse-land-schap. Dankzij de uitgepuurde cadrages, vreemde ontwikkelingen van het plot en opvallende aandacht voor karakterontwikkeling, heeft men niet lang nodig om zijn unieke stijl te herkennen.

Klassieke narratieve structuren draagt hij niet hoog in het vaandel. Hij speelt met het gegeven *reel time* en *real time* en laat de twee naar elkaar toe groeien zodat de kijker in een andere wereld wordt gebracht.

Hier en daar een vleugje humor, alle details op zijn plaats zetten, alles mooi in dichtvorm gegoten, *et voilà*. Eigenlijk kunnen we hierover boeken vullen. Zijn films zijn voer voor narratologen.

Vampierrage

Only Lovers Left Alive is een romantisch vampierdrama. Als je dan aan *Twilight* gaat denken, hoef je je daar niet slecht over te voelen. Ons brein is even vervuild door commerciële bucht als onze nachtelijke lucht door artificieel licht.

Jarmusch negeert de vervuiling van de commerciële trends.

Het is redelijk eigenaardig dat de indiemeester de populaire trend van het vampirisme volgt. Iemand die independent films maakt en in dat wereldje ook een dominante rol speelt, heeft veelal een uiterst kritische geest. Kritisch zijn betekent echter niet enkel sceptisch en *anti* wezen, maar soms ook kansen geven en mogelijkheden zien.

Jarmusch negeert de vervuiling van de commerciële trends, goed gevaccineerd tegen de marketinggriep. Eindelijk iemand die een krachtig thema redt van de muil van Hollywoods filmindustrie.

Oppervlakte- en dieptestructuren

Het plot van de film is redelijk simpel. Centraal staan de vampiers Adam (Tom Hiddleston) en Eva (Tilda Swinton). Adam, die eeuwen oud is, leeft in

Detroit en betreurt het moderne leven. Hij slijt zijn dagen met het opnemen van muziek op verouderde opnameapparatuur en leeft helemaal geïsoleerd. Regelmatig koopt hij bloed van dokter Watson om te kunnen overleven en verder heeft hij nog een andere vertrouweling. Na verloop van tijd ontdek je dat Adam een populaire underground rockmuzikant is, maar compleet anoniem. De voorbije eeuwen heeft hij ook bekende muzikanten begeleidt.

Eva, zijn geliefde, leeft al enkele jaren in Tangier. Daar overleeft zij van *the really good stuff*, dat ze verkrijgt van haar goede vriend, Christopher Marlowe (John Hurt). Wanneer Eva merkt dat het slecht gaat met Adam, reist ze naar hem toe.

De geliefden genieten van elkaars aanwezigheid en wij genieten van hun eigenaardigheden. Zoals de scène waarin Eva op Adams buik ligt te genieten en Adam haar vraagt hoe oud zijn gitaar is. Eva streelt de gitaar op een sensuele manier en zegt daarop de precieze bouwdatum.

Hun stabiele leven wordt compleet verbroken wanneer Eva's jongere zus, Ava (Mia Wasikowska) arriveert en niet veel later Adams vertrouweling vermoordt.

In al zijn simpliciteit vallen er voor de getrainde cinefiel toch heel wat lagen te ontdekken. De fotografie wordt afgestemd op de muziek en schept een idyllisch wereldje. Er zit een toon van genot in de donkere setting. Je botst op raadsels en kleine ontknopingen. Net voordat er een saai stukje dreigt te komen, stuit je op een hilarisch detail. Als je goed kijkt tenminste, want de humor ligt in zijn subtiele verborgenheid.

De Bezwijking

Een pareltje om van te genieten, maar hoe trouw Jim Jarmusch ook is aan zijn kunst, als Amerikaanse filmmaker was ook hij niet volledig immuun voor commerciële conventies en spot je productplacement. Terwijl de meeste elektronica nogal *steampunk* is, kan je niet naast die triviale iPhone kijken. Wat een sfeerbreker.

Wie een fijnproever is, raadt zichzelf deze film aan. Ook is het een ideaal alternatief als je op je date niet al te mainstream wil gaan. Te zien in charmantere zalen zoals Actor's Studio in Brussel of Studio Skoop in Gent. ◆

Literaire geesten

Door Paola Verhaert

De zon spoot stralen van geluk op het plavuis van de Auguste Reyerslaan toen Jan Greshoff in het voorjaar van 1927 zijn intrek nam in nummer 130. De redacteur van *Groot Nederland* en het *Hollandsche Weekblad*, de correspondent van *Het Vaderland* en de *NRC*. De schrijver vond in het huis het centrum van zijn lieve literaturen, tussen die van Nederland, België en Frankrijk. Brussel was in de ogen van Greshoff onbetroebeld, de stad waar men “gemakkelijk en vooral onbespied leeft.”

Greshoff, eerder werkzaam bij het *Dagblad van Zuid-Holland en 's Gravenhage* en *De Telegraaf*, neemt in 1920 gedurende drie jaar het hoofdredacteurschap van de *Nieuwe Arnhemsche Courant* op en legt zo de dichter in zich het zwijgen op. Tot 1927, wanneer de beslissing valt om naar Brussel te verhuizen en de Amsterdammer zich gaat wijden aan de literatuur. Brussel zou het keerpunt in de carrière van de dertiger betekenen, als de plek waar hij als prille penvoerder in contact zou komen met een ongeziene cumul van letterkundigen en inspiratoren. Vrienden aan huis waren Paul van Ostaïjen, Menno ter Braak, Franz Hellens, Odilon Jean Périer en Willem Elsschot. Die laatste kwam met tranen in de ogen zijn *Kaas* voorlezen ten huize Greshoff, daar Elsschot meende het werk zonder de hulp van Greshoff niet geschreven te zouden hebben.

Ook buitenshuis deelde Greshoff letter en leed met zijn nieuwe vriendenkring, niet in het minst met die andere Nederlander, Charles-Edgar du Perron. Wekelijks kwam de groep die zich uitbreidde van Jan van Nijlen tot Karel Leroux, samen in het Brussels café La Lunette vlakbij de Muntshouwborg. Na vele discussies groeide daar in het najaar van 1930 het idee bij Du Perron en zijn goede vriend Menno Ter Braak om een nieuw tijdschrift te stichten. *Forum* zag het licht.

Hoewel Greshoff zich zelf nooit officieel redacteur van *Forum* heeft kunnen noemen, was zijn invloed van ontegensprekelijke waarde. De stille derde redacteur van het literaire blad en boezemvriend van Du Perron voorzag *Forum* van de vruchtbare bodem die het miste. Zowel mentaal als fysiek, gezien zijn huis aan de Auguste Reyerslaan het toneel was van de eerste redactievergaderingen.

JAN GRESHOFF DOOR E. DUPERRON
BRON: NEDERLANDSEPEZIE.ORG

Greshoff schreef in *Volière* over deze merkwaardige dagen de volgende anekdote neer. “Mijn zoons, toen nog knaapjes, hadden wij ingeprent dat zij zich bij zulke gelegenheden muistil behoorden te houden. Toen zij, om vier uur, uit school thuis kwamen, werden zij op de trap reeds getroffen door een lawaai, ongewoon in een huis waar stilte vereerd werd. In de zitkamer zagen zij Du Perron en Roelants, op de rugleuning van een sofa gezeten, ouderwetse Franse en Engelse liedjes galmende. Terwijl Ter Braak een veel te luide begeleiding op de piano improviseerde. Dit alles vermengd met de aanmoedigingen en het gelach der overige aanwezigen. Mijn jongste zoon zocht zijn moeder op en zei, verontwaardigd, ja met onverholven walging: 'Is dat nou *Forum*?'”

Forum was helaas een kort leven beschoren en ging eind 1935 ter ziele. Een groot deel van de redactie vond onderdak bij *Groot Nederland*, Greshoff zelf werd voornamelijk actief bij het *Hollandsche Weekblad* en de *Kroniek van Kunst en Cultuur*, wier oprichter L.P.J. Braat zwoer dat voor Greshoff redigeren als ademen was.

Als hij niet in zijn stulpje of op redactielokalen te vinden was, trof je de Nederlander voornamelijk op straat. In het ware Brussel, dat zich volgens hem geeft aan hen die het door jaren van zwerven door gezellige en schilderachtige buurten, door een deskundig koffiehuisbezoek, door een innige aanraking met de autochtone bevolking in zijn diepste wezen leren kennen en als natuurlijk gevolg daarvan liefhebben. De letteren moesten Greshoffs liefde gedwongen delen met het blonde en blote Brussel. 't Kan immers verkeren. ♦

RUSLAND

GEORGÏE

OEKRAÏNE

ZWARTE ZEE

TURKIJE

ZEE VAN AZOV

KRIM

SEBASTOPOL

ISTANBUL

ZEE VAN MARMARA

NÏE

IJE

VARNIA

AS

CONSTANTA